

ELŐTERJESZTÉS

**a Magyar Tudományos Akadémia
1990. évi rendes közgyűléséhez
tisztelőti tagok és külső tagok megválasztására**

1990. május

ELŐTERJESZTÉS

a Magyar Tudományos Akadémia 1990. évi rendes közgyűléséhez
tiszteleti tagok és külső tagok megválasztására

I.

Bevezetés

A Minisztertanács 1044/1990 sz. határozatával jóváhagyott
akadémiai Alapszabály II. fejezetének (Az Akadémia külföl-
di tagjai) 15.§-a a tiszteleti tagok, 16.§-a pedig - az új
kategóriát jelentő - külső tagok választásával foglalkozik,
míg a 8. §-ának (3) és (4) bekezdése a tudományos osztályok
és az Elnökség ezzel kapcsolatos feladatait szabályozza.
(1.sz.melléklet)

Az Elnökség március 6-i ülésén úgy határozott, hogy a tudo-
mányos osztályok javaslatai alapján előterjesztést tesz a
közgyűlésnek tiszteleti tagok és külső tagok választására.
Ennek megfelelően felkértem az osztályokat, hogy legfeljebb
2-3 főre vonatkozó javaslataikat úgy tegyék meg, hogy azo-
kat az Elnökség április 10-i ülésén megvitathassa.

Az Osztályok március 26. - április 10. között szavaztak a
beérkezett ajánlásokról és tették meg javaslataikat az El-
nökségnek, mely április 10-i ülésén vitatta meg azokat.

II.

Tiszteleti tagok

1. Az MTA jelenlegi tiszteleti tagjainak száma 150.
Országok és tudományos osztályok szerinti megoszlásukat
a 2.sz. melléklet mutatja.

2. A tudományos osztályokhoz új tiszteleti tagokra 21 ajánlás érkezett, közülük 20-at szavaztak meg. A megszavazottak listáját a 3.sz. melléklet tartalmazza.
3. A tudományos osztályok által megszavazottak számának országok és tudományos osztályok szerinti megoszlását a 4.sz. melléklet mutatja.
4. A jelöltek főbb életrajzi adatait és szakmai tevékenységét az 5.sz. melléklet tartalmazza.

III. Javaslatok

Külső. tagok

1. A tudományos osztályokhoz külső tagokra 48 ajánlás érkezett, közülük 34-et szavaztak meg. A megszavazottak listáját a 6.sz. melléklet tartalmazza.
2. A tudományos osztályok által megszavazottak számának országok és tudományos osztályok szerinti megoszlását a 7.sz. melléklet mutatja.
3. A jelöltek főbb életrajzi adatait és szakmai tevékenységét a 8.sz. melléklet tartalmazza.

IV.

Egyéb

A 9.sz. melléklet összefoglalást ad a beérkezett és a megszavazott tiszteleti, illetve külső tagajánlások számának osztályonkénti megoszlásáról.

V.

Javaslat

Az Elnökség javasolja a közgyűlésnek, hogy válassza meg az Akadémia;

tiszteleti tagjává a tudományos osztályok által megszavazott mind a 20 jelöltet, név szerint a következőket:

I.Osztály	-
II.Osztály	1. Leo Valieani (Olaszország)
III.Osztály	2. Teller Ede (USA)
	3. Abdus Salam (Pakisztán)
	4. Philippe Nozieres (Francia.)
	5. Teleđdi Bálint (USA)
IV.Osztály	-
V. Osztály	6. Ernst Knobil (USA)
	7. David de Wied (Hollandia)
VI.Osztály	-
VII. Osztály	8. Somorjai Gábor (USA)
	9. Oláh György (USA)
VIII.Osztály	10. Vágó Szilárd (Francia.)
	11. Eigen Manfred (NSZK)
	12. Kostyuk Platon (SZU)
	13. D.A.Hopwood (Anglia)
IX.Osztály	14. Michel Lesage (Francia.)
	15. Jan Tinbergen (Hollandia)
	16. Okita Saburo (Japán)
X.Osztály	17. Günter Fettweis (Ausztria)
	18. Wolfgang Torge (NSZK)
	19. Paepe Roland (Belgium)
	20. Frenzel Burkhard (NSZK)

Külső tagjává a tudományos osztályok által megszavazott mind a 34 jelöltet, név szerint a következőket:

I.Osztály	1.	Bori Imre (Jugoszlávia)
	2.	Fónagy Iván (Franciao.)
	3.	Kibédi Varga Áron (Hollandia)
	4.	Rédei Károly (Ausztria)
II.Osztály	5.	Imreh István (Románia)
	6.	Pataki József (Románia)
	7.	Benkő Samu (Románia)
	8.	Deák István (USA)
	9.	Csetri Elek (Románia)
	10.	Márkus György (Ausztrália)
	11.	Egyed Ákos (Románia)
III.Osztály	12.	Kuti Gyula (USA)
	13.	Fuchs László (USA)
	14.	Grüner György (USA)
	15.	Aczél János (Kanada)
	16.	Bollobás Béla (Anglia)
IV.Osztály	17.	Rédei György (USA)
	18.	Papp Endre (Anglia)
V.Osztály	19.	Abel Lajtha (USA)
	20.	F.F.Földes (USA)
VI.Osztály	21.	Béládi László (USA)
	22.	Hottovy Tibor (Svéd.)
	23.	Óry Huba (NSZK)
	24.	Schey János (USA)
	25.	Sebestyén Gyula (Hollandia)
VII.Osztály	26.	Bodánszky Miklós (USA)
	27.	Angyal István János (Ausztrália)
	28.	Horváth Csaba (USA)
VIII.Osztály	29.	Orlóci László (Kanada)
	30.	Ács György (USA)

- IX. Osztály 31. Kiss Alexandre Charles (Franciao.)
 32. Balassa Béla (USA)
 X. Osztály 33. Rybach László (Svájc)
 34. Zoltai Tibor (USA)

Budapest, 1990. április 25.

Berend T. Iván
 Berend T. Iván
 elnök

K i v o n a t

az 1044/1990 (III.21.) MT sz. határozattal jóváhagyott akadémiai Alapszabályból

II. fejezet

Az Akadémia külföldi tagjai

A tiszteleti tagok

15.§

(1) A közgyűlés az Akadémia tiszteleti tagjává választja meg azt a külföldi állampolgárságú tudóst, aki tudományterületét nemzetközileg kiemelkedő színvonalon műveli, és a magyar tudomány megkülönböztetett megbecsülésére tart hat számot.

(2) A választást jelölés előzi meg. Ehhez két akadémikus írásos ajánlása, majd a tudományterületileg illetékes tudományos osztály támogató javaslata (jelölés) szükséges. A jelölést és a további eljárást a 8.§ (3)-(4) bekezdésben foglalt szabályok értelemszerű alkalmazásával kell lefolytatni.

(3) A megválasztásról a tiszteleti tag oklevelet kap, amelyet a testületi ügyrendben szabályozott módon - ünnepestes keretek között - kell átadni.

(4) Az Akadémia tiszteleti tagja címet a tudományos osztály javaslatára a közgyűlés visszavonhatja attól, aki a cím viselésére méltatlanná vált. A méltatlanná válás mérlegelésénél a 14.§ (2) bekezdésében foglalt szabályt kell - értelemszerűen - alkalmazni.

A külső tagok

16.§

(1) A közgyűlés az Akadémia külső tagjává választhatja azt a külföldi, magát magyarnak valló kutatót, aki szaktudományát az akadémikusoktól elvárt szinten műveli és a hazai tudományos élettel szoros kapcsolatot tart.

(2) A választást jelölés előzi meg. Ehhez két akadémikus írásos ajánlása, majd a tudományterületileg illetékes osztály támogató javaslata (jelölés) szükséges. A jelölést és a további eljárást a 8.§ (3)-(4) bekezdésében foglalt szabályok értelemszerű alkalmazásával kell lefolytatni.

(3) Megválasztásáról a külső tag oklevelet kap. Ennek átadására a 15.§ (3) bekezdésében foglalt szabályt kell - értelemszerűen - alkalmazni. A külső tag részt vehet a tudományos osztály, valamint a tudományos bizottság munkájában, és kívánatos, hogy tevékenységével hozzájáruljon a hazai kutatások fejlesztéséhez.

(4) A közgyűlés az illetékes tudományos osztály javaslatára visszavonhatja "az Akadémia külső tagja" címet attól, aki e cím viselésére méltatlanná vált. A méltatlanná válás mérlegelésénél a 14.§ (2) bekezdésében foglalt szabályt kell - értelemszerűen - alkalmazni.

8. §

"(3) Az ajánlásról az a tudományos osztály dönt, amely az ajánlott személy által művelt tudományterület szerint illetékes. Ha a tudományos osztály az ajánlással egyetért, javasolja az elnökségnek az ajánlott személy megválasztását (jelölését).

(4) Az elnökség állást foglal minden jelölt ügyében. Ennek során eldönti, hogy a jelöltek közül osztályonként kiket javasol megválasztásra a közgyűlésnek. Az elnökség az osztály által meghatározott sorrendet csak akadémiai érdekből változtathatja meg. Ehhez ki kell kérnie az illetékes osztály egyetértését, s a változtatást a közgyűlési előterjesztésben meg kell indokolnia."

2.sz. melléklet

Az MTA jelenlegi tiszteleti tagjai számának
országok és tudományos osztályok szerinti megoszlása

Osztály	Bulgária	Csehszlovákia	Jugoszlávia	Kína	Kuba	Lengyelország	Mongólia	NDK	Románia	Szovjetunió	Vietnám	Anglia	Ausztrália	Ausztria	Belgium	Dánia	Finnország	Franciaország	Hollandia	India	Kanada	Mexikó	NSZK	Olaszország	Svájc	Svédország	Törökország	USA	Összesen
I.			1				1	2	1	1	1	1		1	1	1	2	3		1			1	1			1	3	23
II.						2			1	1		3		2				1					1				1		12
III.	1		1							8		1	1					1			1		1		1		4		20
IV.	1	2						3		2												1	1			1	1		12
V.	1				1	1			1	3		1	1					3					1		1		3		17
VI.	1							1		6		1						1	1						1		4		16
VII.								1	2	1		1	3		1								1		1		3		14
VIII.		1		1				1		3		2	1					3	1							1	2		16
IX.			1					2		3			1				1	1											9
X.		1				1		1					4				1						1		1		1		11
Össz.	4	4	3	1	1	4	1	4	5	28	1	10	1	13	1	2	4	13	2	1	1	1	7	1	2	5	1	22	150

3.sz. melléklet

A tudományos osztályok által megszavazott tiszteleti tagjelöltek névsora

Osztály	N é v	Ország	Ajánlók	Szavazati arány az osztályülésen		
				igen	nem	tartózkodó
I.	-					
II.	Leo Valiani	Olaszország	Kosáry Domokos Ormos Mária	9	-	-
III.	Teller Ede	USA	Tarján Imre	25	0	0
			Szökefalvi-Nagy Béla Marx György			
	Abdus Salam	Pakisztán	Márta Ferenc Marx György Nagy Károly	20	0	2
	Philippe Nozieres	Franciaország	Sólyom Jenő Zawadowski Alfréd	20	0	2
	Telegdi Bálint	USA	Marx György Zawadowski Alfréd Kiss Dezső	15	2	5
IV.	-					
V.	Ernst Knobil	USA	Bálint Péter Gáti István	9	3	0
	David de Wied	Hollandia	Halász Béla Knoll József	7	3	2
VI.	-					
VII.	Somorjai Gábor	USA	Márta Ferenc Solymosi Frigyes Szabó Zoltán Gábor Tétényi Pál	12	0	0
	Oláh György	USA	Lempert Károly Medzihradzsky Kálmán Szántay Csaba	10	1	1

3.sz. melléklet

A tudományos osztályok által megszavazott tiszteleti tagjelöltek névsora

Osztály	N é v	Ország	Ajánlók	Szavazati arány az osztályülésen igen nem tartózkodó		
VIII.	Vágó Szilárd	Franciao.	Jermy Tibor Tigyi József	16	1	1
	Eigen, Manfred	NSzK	Szentágothai János Damjanovich Sándor	14	2	2
	Kostyuk, Platon	SzU	Salánki János Ádám György	13	1	4
	D.A.Hopwood	Anglia	Ferenczy L. Alföldi Lajos Szabó Gábor	11	3	4
IX.	Michel Lesage	Franciao.	Kovács István Herczegh Géza	11	0	0
	Jan Tinbergen	Hollandia	Bognár József Simai Mihály	11	0	0
	Okita Saburo	Japán	Simai Mihály Csikós-Nagy Béla	10	0	1
X.	Günter Fettweis	Ausztria	Zambó János Kovács Ferenc	8	0	0
	Wolfgang Torge	NSzK	Hazay István Biró Péter	8	0	0
	Paepe Roland	Belgium	Pécsi Márton Nemecz Ernő	7	0	1
	Frenzel Burkhard	NSzK	Pécsi Márton Mészáros Ernő	6	0	2

A tudományos osztályok által megszavazott
tiszteleti tag jelöltek
száma

Osztály	Bulgária	Csehszlovákia	Jugoszlávia	Kína	Kuba	Lengyelország	Mongólia	NDK	Románia	Szovjetunió	Vietnam	Anglia	Ausztrália	Ausztria	Belgium	Dánia	Finnország	Franciaország	Hollandia	India	Kanada	Mexikó	NSZK	Olaszország	Svájc	Svédország	Törökország	USA	Japán	Pakisztán		Összesen
I.																																0
II.																							1									1
III.																	1										2		1			4
IV.																																0
V.																		1								1						2
VI.																																0
VII.																											2					2
VIII.									1		1						1					1										4
IX.																		1	1									1				3
X.													1	1									2									4
Össz.									1		1		1	1			3	2					3	1			5	1	1			20

5.sz.me

A tiszteleti tagjelöltek
főbb életrajzi adatai és szakmai tevékenysége

II. FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Név: Leo Valiani
 Allampolgárság: olasz
 Születési idő, hely: 1909., Fiume
 Tudományos cím: professzor
 Tudományterület: Olaszország, Középeurópa új- és legújabbkori története
 Munkahely: nyugdíjas
 Levelezési cím: Milánó, Viole di Porta Vercellino 5.

Leo Valiani olasz történész professzor 1909.február 9-én, Fiumében született. Fiatalon belépett az illegális antifasiszta mozgalomba. 1931-től a különleges bíróság ítélete alapján 6 évet börtönben töltött, utána emigrációban Franciaországban, Spanyolországban és Mexikóban élt. 1943-ban tért vissza Olaszországba, aktív részese volt az ellenállásnak: egyik szervezője az 1945-ös áprilisi milánói felkelésnek. Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés tagja lett, az ITÁLIA-LIBERA és a NUOVI QUADERNI D'GIUSTIZIA ELIBERTA című lapok főszerkesztőjeként igen aktív részt vállalt a publicisztikában, s ezzel egyidőben válik ismertté neve a történettudományban is, mint a jelenkor-történet igen eredményes művelője. Egyik vezetője a torinói UTET kiadásban megjelent Olaszország Történelme című sorozat 4. köteté munkálatainak. Értékes történetírói munkásságának fontosabb jelzői: STORIA DEL SOCIALIZMO DEL SECOLO XX: (Firenze, 1946); TUTTE LE STABE CONDOCONO A ROMA (Firenze, 1947); L'AVVENTO DI DE GASPERI (Torino, 1949); QUESTIONI D'STORIA DEL SOCIALIZMO (Torino, 1958); DALL' ANTIFASISTMO ALLA RESISTENCIA (Milánó, 1959); LA DISSOLUZIONE DELL 'AUSTRIA UNGHERIA (Milánó, 1966); u.a. angolul (New York, 1973).

A magyar történettudomány számára mindenek előtt az Osztrák-Magyar Monarchia történetével, a Monarchia összeomlásával foglalkozó írásai jelentősek. Történetírói alkotó tevékenysége mellett, s a hazai tudományos közélet számára nem is másodlagos jelentőséggel, főként azt kell kiemelnünk, hogy a 60-as években megújuló magyar történettudomány Leo Valianiban olyan partnerre lelt, aki - márcsak anyanyelvi szinten beszélt magyar nyelvűségével is - rendkívül értékes segítséget tudott nyújtani a magyar-olasz történész kapcsolatok magas szintre emeléséhez. A 60-as évek közepétől számos hazai nemzetközi tudományos rendezvényünk résztvevője, aki előadásaiival, a vitákban való szerepléseivel méltán váltotta ki a magyar történettudomány megbecsülését és elismerését. A Magyar Történelmi Társulat már több mint egy évtizeddel ezelőtt tiszteleti tagjává választotta.

Leo Valiani professzort történetírói alkotásaiért, s a magyar-olasz történész kapcsolatokban játszott igen jelentős szerepéért ajánljuk a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagjainak sorába.

Kosáry Domokos s.k.
 r.tag

Ormos Mária s.k.
 r.tag

III. Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya

Név: Teller Ede
 Allampolgársága: USA
 Születési idő, hely: 1908., Budapest
 Tudományos cím: a fizikai tudomány doktora, több akadémia tiszteleti tagja
 Tudományterület: elméleti fizika
 Munkahely:
 Levelezési cím: 433 Gerona Road, Stanford, California 94305, USA

Teller Ede a középiskoláit a Trefort-utcai Mintagimnáziumban végezte, majd 1925 őszén - matematikusnak készülve - beiratkozott a budapesti Tudományegyetem matematika-fizika tan szakára. Ugyanebben az évben megnyerte az Eötvösről elnevezett tanulmányi versenyt.

Édesapja nyomására Teller Ede 1926 január elején Karlsruhe-ba utazott, hogy vegyészmérnöknek tanuljon. Ekkor születte meg német földön a kvantummechanika. Az I.G.Farben fontosnak érezte annak alkalmazását molekulákra. Teller Ede megismerkedett vele a műegyetemen, és eldöntötte: fizikus lesz. 1928-ban Münchenbe ment, ahol Sommerfeld tanított. Lipcsében doktorált Heisenberg mellett. Doktori értekezését a hidrogénmolekula energiaszintjeiről védte meg 1929-ben. Ezt követte egy rövid tartózkodás Göttingenben. A náci hatalomátvétel véget vetett Teller németországi éveinek. A római Collegium Hungaricum következett (munka Enrico Fermi mellett), majd Koppenhága (Niels Bhor mellett), végül egy Rockefeller-ösztöndíj 1935-ben (George Gamow mellett, a Washingtoni Egyetemen) Amerikában.

Korai kémiai és spektroszkópiai tanulmányait tükrözik maradandó becsű molekula- és magspektroszkópiai eredményei. Gamow a csillagok energiatermelésével foglalkozott. E célból Gamow és Teller a harmincas években kidolgozta a termonukleáris reakciók máig érvényes elméletét.

1939-ben tanuja és részese annak, hogy Szilárd, Bohr, Fermi, Wigner unszolására megindultak a háboru által siettetett kutatások az atomenergia felszabadítására. Los Alamosban intenzíven dolgoznak a hasadási láncreakció megvalósításán, de Teller már ott a termonukleáris hidrogénbomba megvalósítását sürgeti. Amikor a náci Németország kapitulál, Teller (Wignerrel és Szilárddal együtt) ellenzi az atombomba bevezetését. A háboru végeztével Teller (Bohr-ral és másokkal együtt) az atombomba nyilvánosságra hozatalát ajánlja, hiába. Később létrehozta a livermore-i nukleáris kutatóközpontot. A hasadási magreakció amerikai szabadalma Fermi és Wigner, a termonukleáris láncreakció szabadalma Teller nevére van kiállítva.

A háboru után az amerikai Nukleáris Biztonsági Bizottság elnökévé nevezik ki. Az általa vezetett Bizottság ismeri fel a tulmoderált atomreaktorok szerkezeti instabilitását. Ő éri el a handfordi (csernobilihez hasonló) reaktorok bezárását.

Legmagasabb amerikai kitüntetését a szakma ajánlására reaktorbiztonsági eredményeiért kapta. Neki tulajdonítják az amerikai reaktorok biztonságos üzemét.

82 évesen szellemileg frissen folytatja kutatómunkáját. A szerkezetileg biztonságos atomerőművek kérdése és a magas hőmérsékleten szupravezető anyagok elmélete foglalkoztatja. A Fizikai Szemlének ismételtén ad írásokat. Szép magyarsággal elmondott interjui révén a Magyar Rádióból százezrek ismerték meg 1989-ben hazánkban is ezt a különleges egyéniséget. A Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya egyhanguan javasolja, hogy őt az 1990.évi közgyűlés soron kívül emelje tiszteleti tagjai sorába. Teller Ede befolyásolta századunk történelmét. Wigner Jenő így nyilatkozott róla: "Teller Ede a legeredetibb gondolkodású ember mindazok közül, akikkel valaha is találkoztam - és ez sokat jelent, ha figyelembe vesszük, hogy Einsteint is ismertem."

Marx György s.k.
r.tag

Szőkefalvi-Nagy Béla s.k.
r.tag

Tarján Imre s.k.
r.tag

Név:	Abdus Salam
Állampolgárság:	pakisztáni
Születési idő, hely:	1926., Jhang (Pakisztán)
Tudományos cím:	számos akadémia tagja
Tudományterület:	elméleti fizika
Munkahely:	NAU Trieszti Nemzetközi Elméleti Fizikai Központ.
Levelezési cím:	u.a.

Abdus Salam Nobel-díjas pakisztáni fizikus, a Royal Society tagja, a Nemzetközi Elméleti Fizikai Központ alapító igazgatója, a Harmadik Világ Akadémiája elnöke.

1926-ban született Pakisztánban. Lahore és Cambridge egyetemén tanult, a Cavendish Laboratóriumban doktorált 1952-ben. Lahore (1951-1954), Cambridge (1954-1956), az Imperial College (1957-től máig) professzora.

1964-ben létrehozta és azóta is vezeti az UNESCO és NAU trieszti Nemzetközi Elméleti Fizikai Központját. Ebben a Központban legalább 100 magyar fizikus járt, tartott előadást, gyarapította ismereteit. A Központot föderációs szerződés fűzi a Magyar Tudományos Akadémiához, annak Matematikai és Fizikai Tudományok Osztályához. Ez év márciusában Akadémiánk 12 tagú küldöttsége tárgyalt a Központban, annak meghívására, szorosabbra fűzendő a Központ köré csoportosult kutatócentrumok és a közép-kelet-európai régió (elsősorban Olaszország,

Jugoszlávia, Ausztria és Magyarország) kutatásainak kapcsolót. Abdus Salamot baráti és munkatársi kapcsolat fűzi több magyar elméleti fizikushoz. 1957-ben járt Magyarországon.

Abdus Salam a Harmadik Világ Tudományos Akadémiájának elnöke, fáradhatatlanul dolgozik a fejlődő országok saját lábára állításáért a tudás és tanulás révén. Az Atomenergia Békés felhasználásával foglalkozó Genfi Konferenciák titkára volt (1955, 1958).

Abdus Salam az anyag mélyszerkezetét, az anyagot alkotó részecskéket létrehozó és összetartó mezők szimmetriáit kutatja. Ő ismerte fel a gyenge béta-radioaktivitás és az elektromágnesség közös gyökereit; ez a felismerés csak az elektromosság és mágnesség kapcsolatának Faraday-Maxwell-féle felismeréséhez méltó. Ezt ismerte el a (két amerikai fizikussal megosztott) Nobel-díj (1979). Azóta is a kvarkok és könnyű (felesspinnű) részecskék tapasztalt párhuzamából kiindulva a szuperszimmetriát kutatja. Jelen érdeklődési területe a biológiai helicitás (optikai aktivitás) és a gyenge béta-kölcsönhatás tükrözési asszimmetriájának feltételezett kapcsolata, ebből kiindulva az élet keletkezési módjának és helyének keresése.

Abdus Salam a Maxwell-érem (Angol Fizikai Társaság), a Royal Medal (Royal Society), Oppenheimer-érem, Einstein-érem (UNESCO), Lomonoszov-érem (SzUTA), Békés Atom érem tulajdonosa. Tagjává választotta a Pakisztáni Akadémia, Royal Society, Királyi Svéd Akadémia, a művészetek és tudományok Amerikai Akadémiája, a National Academy of Sciences (USA), Accademia Nazionale dei Lincei, Accademia Nazionale delle Scienze, Európai Akadémia, Pápai Tudományos Akadémia, Harmadik Világ Akadémiája, Szovjet Tudományos Akadémia, Lengyel Tudományos Akadémia (többek között).

Abdus Salam nem csupán a nemzetközi tudományos közéletben játszott kiemelkedő szerepért, hanem a tudományos gondolkodásnak új utakat nyitó kutatási eredményeiért, magyar fizikusokra is közvetlenül ható munkásságáért méltó arra, hogy Akadémiánk is tagjai sorába válassza.

Marx György s.k.
r.tag

Márta Ferenc s.k.
r.tag

Nagy Károly s.k.
r.tag

Név:	Philippe Nozieres
Állampolgársága:	francia
Születési idő, hely:	1932., Párizs
Tudományos cím:	a Francia Tudományos Akadémia tagja
Tudományterület:	elméleti szilárdtestfizika
Munkahely:	Colege de France
Levelezési cím:	Colege de France, 3 rue d'Ulm, Paris

P.Nozieres a francia szilárdtest-fizika egyik legkiemelkedőbb, nemzetközileg egyik legelismertebb egyénisége. Rendkívüli áttekintéssel rendelkezik a kondenzált anyagok fizikájának szinte minden területéről és egyik szellemi irányítója a francia fizikának.

Munkássága is igen széles körre terjed ki, a félvezetők elméletétől a fémekben tapasztalt infravörös szingularitásokon és a szuperfolyékony hélium viselkedésén keresztül a kristálynövekedés fenomenológikus leírásáig. A soktest-problémái módszerek alkalmazásairól és a normál Fermi-folyadékok elméletéről írott könyvei máig is állandóan használtak.

A röntgen-abszorpciók élnél megjelenő szingularitásokkal és a Kondo-effektussal kapcsolatos cikkei a fizika klasszikus cikkeinek számítanak. Kiemelkedő eredményeket ért el a kvantum folyadékok és a felületi jelenségek termodinamikai, statisztikus fizikai leírásában is.

Az Ecole Normale Supérieure professzoraként iskolateremtő munkát is végzett. Körülötte nőtt ki a francia fizikusoknak az új generációja, mely a francia elméleti szilárdtestfizikusok derékhadát alkotja. Jelenleg - 1983 óta - a legnagyobb presztízsű francia intézmény, a College de France professzora.

1982 óta a Francia Tudományos Akadémia tagja, a Becsületrend lovagja.

Munkájának nemzetközi elismertségét mutatja, hogy 1974-ben elnyerte a Francia Fizikai Társulat és a brit Institute of Physics által közösen adományozott Holweck-díjat, 1985-ben pedig a Wolf-Alapítvány díját.

Magyar fizikusokkal régóta tart fenn igen gyümölcsöző kapcsolatot. Többször járt Magyarországon a KFKI, az ELTE és az MTA meghívására. Több magyar fizikusnak volt lehetősége nála dolgozni Franciaországban.

Sólyom Jenő s.k.
lev.tag

Zawadowski Alfréd s.k.
lev.tag

Név:	Telegdi Bálint
Állampolgárság:	USA
Születési idő, hely:	1924., Budapest
Tudományos cím:	a fizikai tudomány doktora, több akadémia tiszteleti tagja
Tudományterület:	elméleti részecskefizika
Munkahely:	CERN, ETH (Zürich)
Levelezési cím:	CH-1211 GENEVE 23 Suisse/Switzerland

A Magyarok Világszövetsége - országos politikánknek megfelelően - nagy súlyt helyez külföldön élő, de magyar voltukat valló és országukhoz nem ellenséges tudósaink kötésére a magyar kultúrához. Ennek jegyében szerveztük meg a külföldi magyar tudósok kongresszusát is 1986-ban. Fenti találkozó egyik szervezője Telegdi Bálint volt. Telegdi Bálintot, a zürichi Eidgenössische Technische Hochschule professzorát, a washingtoni National Academy of Sciences tagját, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagjául ajánljuk.

Telegdi Bálint alig felülmulható eleganciájú kísérletekkel tisztázta a mag- és részecskefizika alapvető kérdéseit és tárta fel annak alkalmazásait. Magyarságát büszkén vallotta, legutóbb is Eötvös Lorándról tartott előadásokat a CERN-ben és más központokban. Az Eötvös Társulat tiszteletbeli tagja, az Acta Physica Hungarica szerkesztőbizottságának tagja. A 70-es és 80-as években ismételten tartott előadásokat. (Eötvös Vándorgyűlésen, az Akadémián, az ELTE-n, legutóbb az Eötvös Társulat 1989.évi Fizikus Vándorgyűlésén. Szakmai és baráti kapcsolat fűzi több magyar fizikushoz.

Telegdi Bálint 1924-ben született Budapesten. Apja a tengerhajószállítási szakmában dolgozott, a huszas években Bulgáriában és Romániában. Anyja gyermekét megszülni tért vissza rövid időre Budapestre, így született Telegdi Bálint Budapesten. Majd amikor a fiu iskoláskorba került, 1928-1930 közt élnek ismét Budapesten. Telegdi Bálint a két első elemi VII. kerületben járva tanult meg magyarul írni, olvasni. A család (részben munkaköri, részben politikai okokból) csakhamar ismét elhagyta az országot, Telegdi Bálint iskoláit Bécsben, Egyiptomban, Belgiumban, Olaszországban és Svájcban végezte, részben apja munkahelyének változásait követve, részben a német megszállások kényszere alatt, innen ered széles (magyartól japánig terjedő) nyelvismerete, Svájcban szerzett vegyész-mérnöki oklevelet.

1946-ban master-tézisét "számlálási veszteségek a radioaktivitás mérésénél" témából írta. Pauli és Scherrer lettek igazi mesterei az ETH-n, itt gamma-proton reakciókat vizsgált fotoemulzióval. E téma vitte Powell laboratóriumába, Bristolba, ahol Mott fordította figyelmét a béta-bomlás felé. 1951-ben Chicagoba ment, ahol Fermi befolyásolta Telegdi további fejlődését, ahol Feynmannel és Gell-Mannel alakult ki szoros szakmai barátsága. Az 50-es években a béta-radioaktivitás tükrözési szimmetriát sértő viselkedését mutatta ki müonbomlásban, ez tette világhírűvé a chicagói egyetem fiatal professzorát. Később ezt felhasználva mérte pontosan a müon bomlás másodpercig élő müon mágneses momentumát. A hetvenes években tért vissza első munkahelyére, a zürichi Müegyetemre, itt az optikai spektroszkópia tükrözési szimmetriát sértő jelenségeinek kísérleti vizsgálatával foglalkozik, amiről legutóbb Budapesten is beszámolt.

Kiss Dezső s.k.
r.tag

Zawadowski Alfréd s.k.
lev.tag

Marx György s.k.
r.tag

V. ORVOSI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Név: Ernst Knobil
 Államplgárság: USA
 Születési idő, hely: 1926.szept.20., Berlin
 Tudományos cím: akadémikus
 Tudományterület: élettan
 Munkahely: Texasi Egyetem Orvosi Fakultás,
 Neuroendokrinológiai Laboratórium,
 Houston
 Levelezési cím: Prof.Ernst Knobil, Laboratory for
 Neuroendocrinology The University
 of Texas Medical School at Houston,
 P.O.Box 20708, Houston, Texas 77225,
 USA

Ernst Knobil professzor szakterületének nemzetközi élvonalába tartozó tudós. Nevéhez fűződik annak az alapvető ténynek a felfedezése, hogy emlősben a reprodukciós folyamatok szabályozásában egy ún.pulzus generátor kulcsszerepet játszik. Leírta, hogy ez a generátor majomban (és minden bizonnyal emberben is) a köztiagyban helyezkedik el és megközelítően óránként egy pulzust generál. Ezen pulzus hatására nagyobb mennyiségű gonadotropin releasing hormon ürül a köztiagyból, utóbbi pedig kiváltja a luteinizáló hormon felszabadulását jelentős fokozódását az agyfűggelék-mirigyből. A felszabaduló luteinizáló hormon pedig hat az ivarmirigyekre. Kimutatta, hogy a pulzus generátor indítja el azon történések sorozatát, amelyek mindkét nemből nélkülözhetetlenek a normális ivari működéshez. A pulzus generátor frekvenciájának a fiziológiástól eltérő változása a reprodukciós folyamatok súlyos zavarához vezet.

Knobil professzor alapvető jelentőségű felismerése az egész világon ismert és elismert. Kutatási eredményeit szerette a világon már a klinikai gyakorlatban sikeresen alkalmazták a reprodukciós működések különböző zavaraiiban szenvedő betegek kezelésére. Knobil professzor tagja az amerikai National Academy of Sciences-nak, valamint az American Academy of Art and Sciences-nak.

Számos magyar kutatóval évtizedek óta szoros kapcsolatot tart fenn. Nemzetközi fórumokon mindenkor határozottan támogatott bennünket. 1987-ben az Orvosi Osztály vendégeként járt Magyarországon és tartott előadást az Akadémián.

Gáti István s.k.
 lev.tag

Dr.Bálint Péter s.k.
 r.tag

Név: David de Wied
 Állampolgársága: holland
 Születési idő, hely: 1925. január 12., Hollandia
 Tudományos cím: akadémikus
 Tudományterület: neurofarmakológia
 Munkahely: Utrechti Egyetem Gyógyszertani Intézte, Holland Királyi Tudományos Akadémia elnöke
 Levelezési cím: Prof. David de Wied
 Rudolph Magnus Institute for Pharmacology, University of Utrecht
 Vondellaan 6., NL-3521 GD Utrecht, The Netherlands

David de Wied professzor az Utrechti Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára, nemzetközileg kiemelkedő tudományos eredményeket ért el. Munkásságából kiemelkedik annak felvetése és igazolása, hogy a vazopresszin, oxitocin, továbbá az adrenocorticotrop hormon és analógjai illetve fragmentjei befolyásolják a komplex magatartási reakciókat, tanulási készséget és memória funkciót. Ezen észleletei a neuropeptid kutatás uttörő jelleget felismerései.

De Wied professzor a Royal Dutch Academy of Sciences elnöke. 1959-ben tett először látogatást Magyarországon és ezt követően mintegy 10 alkalommal tartott előadást hazai nemzetközi és nemzeti rendezvényeken. A magyar neuroendokrin kutatókkal kialakított folyamatos és baráti kapcsolata nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a holland-magyar tudományos élet területén a neuropeptid és neurofarmakológiai kutatás vezető szerepet játszik. De Wied professzor aktívan részt vett a holland-magyar akadémiai egyezmény kialakításában.

A neuropeptidkutatásban elért eredmények elismeréseként számos nemzetközi kitüntetésben részesült: a Royal Dutch Academy Life Sciences kitüntetés birtokosa, a New York Academy of Sciences, a Belga Royal Academy of Sciences, az Indian National Academy of Sciences tiszteletbeli tagja, a Toronto-, Chicago-, State University of New York, a Portugál Gyógyszertani Társaság, a Szentgyörgyi Egyetem diszdzdktora, továbbá számos nemzetközi tudományos társaság vezetőségi tagja.

Halász Béla s.k.
 r.tag

Knoll József s.k.
 r.tag

VII. KÉMIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Név: Somorjai Gábor
 Állampolgársága: USA
 Születési idő, hely: 1935.május 4., Budapest
 Tudományos cím: professzor, a National Academy
 os Sciences tagja
 Tudományterület: felületkémia
 Munkahely: Dep.of Chemistry, University of
 California
 Levelezési cím: Berkelay Ca 94720

Somorjai A.Gábor új kutatási irányzatot honosított meg a felületkémiai és katalitikus folyamatok atomi-molekuláris szintű tanulmányozása terén, amely ma világszerte széles körben gyakorlattá vált.

A legmodernebb felületi technikák (pl. LEED, Auger, EELS) összehangolt célirányos alkalmazásával vizsgálja fémegykristályok különböző indexű lapjain a szubsztrátumok elhelyezkedését, különböző felületi strukturák kialakulását, depozitumok képződését és szerkezetét, valamint a felületen lejátszódó kémiai folyamatokat. Lépcsőzetes felületek kiképzése után modellezte a reális katalizátor felületét, kísérletileg bizonyította, a különböző indexű lapok, a "terraszok" lépcsők, élek és defektek különböző aktivitását. Vizsgálatai kiterjedtek Pt, Pd, V, Ni fémekre, különböző ötvözetekre. Vizsgálta többek között paraffinok továbbá etilén, ciklohexán, ciklohexén, benzol és CO viselkedését. Összességében kutatásai a katalízis, mint felületi kémiai folyamat atomi szintű értelmezéséhez jelentenek értékes hozzájárulást. Munkái iniciálták hasonló kutatások megindítását, többek között az NSzK-ban és Franciaországban.

Az elmúlt években számos magyar kutatóval épített ki rendszeres tudományos kapcsolatot.

1987 közepéig 470 tudományos munkát adott közre, egytől egyig rangos folyóiratokban (J.Chem.Phys., J.Appl.Phys., J. Phys.Chem., Surface Sci.J. of Catalysis). Több monográfiája jelent meg (pl. Principles of Surface Chemistry, Chemistry in Two Dimensions). Világszerte széles körben elismert tudós: a szakterület nemzetközi konferenciáin rendszeresen meghívott plenáris előadó.

Tétényi Pál s.k.
 r.tag

Márta Ferenc s.k.
 r.tag

Szabó Zoltán Gábor s.k.
 r.tag

Solymosi Frigyes .k.
 lev.tag

Név:	Oláh György
Állampolgársága:	USA
Születési idő, hely:	1927, Budapest
Tudományos cím:	az Amerikai Tudományos Akadémia tagja
Tudományterület:	szerves kémia
Munkahely:	Dep. of Chemistry, University of Southern California
Levelezési cím:	Los Angeles, California 90007, USA

Oláh György 1956-ban hagyta el Magyarországot. Már itthon is uttörő munkát végzett a fluorozott szerves vegyületek terén, megszerezte a kémiai tudomány doktora fokozatot és egyik alapítótagja volt az MTA Központi Kémiai Kutató Intézetének.

Amerikában végzett munkássága során megalkotta a "karbocation" fogalmát és ezen a téren igen kiterjedt elméleti és gyakorlati munkát végzett. Ő volt az első, aki az addig elképzelhetetlen reakciót, a metán protonálását CH_5^+ -té elvégezte, az általa kreált "szupersav"-as közegben, egyúttal elméletet alkotott az így kialakuló elektronpályákra.

Igen kiterjedt munkásságáról több mint 800 // közleményben számolt be, számos könyve (Superacids, Friedel-Crafts reactions etc.,) aratott világsikert. Közleményeinek nagy része a vegyészvilág legnagyobb presztízzsel bíró folyóiratában, a Journal of American Chemical Society-ban jelent meg.

1989-ben a Budapesti Műszaki Egyetem avatta diszdzdoktorrá.

Tudomásunk szerint az Amerikai Tudományos Akadémiának két magyar származású vegyész tagja van, az egyik Oláh György.

Medzihradszky Kákmán s.k.	Lempert Károly s.k.	Szántay Csaba s.k.
lev.tag	r.tag	r.tag

VIII. BIOLÓGIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Név: Vágó Szilárd
 Állampolgársága: francia
 Születési idő, hely: 1921.május 2., Debrecen
 Tudományos cím: a Francia Tudományos Akadémia tagja
 Tudományterület: összehasonlító patológia
 Munkahely: CNRS - INRA Centre de Pathologie Comparée, Montpellier, France
 Levelezési cím: Centre de Pathologie Comparée,
 Place Eugène Bataillon, F-34060
 Montpellier, France

Vágó Szilárd a Debreceni Tudományegyetemen szerzett doktorátust. A háború után Franciaországba került, az Université-Marseille-en a Dr.Sc.cimet nyerte el.

Már 1955-ben Alés-ben megszervezte az INRA Cytopathológiai laboratóriumát, mely hamarosan az összehasonlító patológia mekkájává vált. Elméleti kutatásai a pathogenezis evolúciós és adaptációs folyamatai köré csoportosíthatók. Alapvetően új megállapításokat tett a vírus-, rickettsia- és mikroplazma-patológia terén. Kapcsolatokat fedezett fel különböző gerinces és gerinctelen állat-osztályok vírusai között. Elsőként mutatott ki növényi rickettsiózist. Felfedezte egyes gerinctelen állatok antivirális immunitását. Elsőként figyelte meg és vizsgálta primitív organizmusok virális tumorait, dolgozta ki gerinctelen állatok egyrétegű sejtenyésztését és végezte el gerinctelen állatok in vitro pathogenezisének ultrastrukturális analizisét.

Gyakorlati alkalmazásba kerültek kártevő és betegség terjesztő állatok elleni mikrobiológiai védekezési módszerei, melyeket 1949 óta dolgozott ki.

Tudományos elismertségét mi sem fejezi ki jobban, mint az, hogy a Francia Tudományos Akadémia egyetlen magyar származású tagja. Ezen kívül számos külföldi akadémia, nemzetközi tudományos szervezet, bizottság, stb. tagja. 1989-ben a Kossuth Lajos Tudományegyetem honoris causa doktorrá avatta.

Francia akadémiai tagsága, valamint francia és európai tudományos tanácsokban betöltött szerepe révén aktívan vett és vesz részt a hazánkkal való tudományos kapcsolatok és cseeregyezmények kidolgozásában.

Mindezek alapján javasoljuk Vágó Szilárd tiszteleti taggá választását.

Tigyi József s.k.
 r.tag

Jermy Tibor s.k.
 r.tag

Név: Eigen, Manfred
 Állampolgársága: NSzK
 Születési idő, hely: 1929 május 9., Bochum, Németország
 Tudományos cím: Max-Planck-Társaság tagja, Nobel díjas
 Tudományterület: biofizika-kémia
 Munkahely: Max-Planck-Institut für Biophysikalische Chemie, Göttingen, Nikolausberg
 Levelezési cím: u.a.

Manfred Eigen 1967-ben, 40 éves korában nyerte el a kémiai Nobel díjat (megosztva angol kutatókkal) igen gyors lefolyású kémiai reakciók tanulmányozásáért. Abból a felismerésből fordult a biológiai mechanizmusok tanulmányozása felé, hogy a biológiában és ezen belül is az idegrendszerben kell, hogy ilyen rendkívül sebességgel lezajló reakciók lényeges szerepet vigyenek. Hamarosan rájött azonban, hogy az idegrendszerben az önszerveződés mechanizmusai túlságosan komplex rendszerben jelentkeznek, ezért munkatársaival a prebiotikus evolúció problémái felé fordult. Egy matematikailag is kezelhető mechanizmust és elvet dolgozott ki, melyet hiperciklusoknak neveztek el és amely egyben fogalmi keretet is nyújt a prebiotikus önreprodukció és molekuláris szelekció jelenségeinek értelmezésére. Ez a kutatási irány nem csupán elvont gondolati építmény, hanem számos kísérleti modell vizsgálatához is vezetett.

A Manfred Eigen vezetése alatt, illetve részvétele mellett működő Göttingen-i Max-Planck-Intézet az elmúlt két évtizedben számos magyar kutatónak nyújtott értékes munkaalkalmat és továbbképzési lehetőséget.

Damjanovich Sándor s.k.
 lev.tag

Szentágothai János s.k.
 r.tag

Név: Kostyuk, Platon Grigorevics
 Állampolgárság: szovjet
 Születési idő, hely: 1924. augusztus 20. Kiev
 Tudományos cím: a SzUTA rendes tagja
 Tudományterület: neurobiológia, biofizika
 Munkahely: Ukrán Tudományos Akadémia Bogomoletzről elnevezett Élettani Intézete
 Levelezési cím: Kiev-24, 252601
 ul. Bogomoltza 4. - Szovjetunió

Platon Grigorjevics Kosztuk tudományos munkásságával jelentősen hozzájárult az idegsejtek elemi működésének és az ingerlékeny membránok tulajdonságainak megismeréséhez. Kutatási területéhez tartozik az ingerület és gátlás membránszintű folyamatainak, az idegsejt működésének és a szinaptikus áttevődés mechanizmusainak kutatása. Módszertani és elméleti munkássága során elsők között tárta fel neuronokon az aktiv ion-transzport kapcsolatát metabolitikus folyamatokkal, valamint a transzmembrán áramkomponensek sajátosságait.

Munkatársaival együtt elsők között írta le a neuronok ingerület-generálásában a Ca^{2+} szerepét, amivel az ionteória általánosabb megfogalmazást nyert. A korszerű elektrofiziológiai módszerek fejlesztésében kiemelkedő érdeme a szóma-dialízis kidolgozása, ami utat nyitott izolált idegsejteknek az izolált óriásaxonhoz hasonló alkalmazására az ingerület membrán-biofizikai tanulmányozásában. Ez a módszer és az ezzel nyert eredmények nagyjelentőségű lépést jelentettek a membránkutatásban és egyre inkább alkalmazást nyernek a nemingerlékeny membránok vizsgálatában is.

P.G.Kosztjuk nemzetközileg elismert kutató, akit a szakma legjobbjai között tartanak számon világszerte. Elismertségére jellemző, hogy nemzetközi idegtudományi és biofizikai kongresszusok rendszeres plenáris előadója.

Magyar intézetekkel és kutatókkal rendszeres kapcsolata volt és van, - számos magyar kutatót fogadott intézetében hosszabb-rövidebb tanulmányutra. Több ízben járt hazánkban és tartott előadást az Akadémia vendégeként.

Tiszteleti taggá választása nemzetközileg is emelné Akadémiánk tekintélyét, és a magyar-urkán kapcsolatok fejlesztését is szolgálná.

(Megjegyzés: Az 1986-os tiszteleti tag-választás során a Biológiai Tudományok Osztálya és az Elnökség az ajánlást elfogadta. Közgyűlés elé azért nem került az előterjesztés, mert a SzUTA a jóváhagyást nem igazolta vissza. Az ajánlók akkor Grastyán Endre és Salánki János voltak.)

Ádám György s.k.
r.tag

Salánki János s.k.
r.tag

Név:	David Alan Hopwood
Állampolgárság:	angol
Születési idő, hely:	1933.augusztus 19. Kinver, England
Tudományos cím:	A Királyi Társaság tagja (F.R.S.), professzor, kutatóintézeti igazgató
Tudományterület:	genetika, mikrobiológia
Munkahely:	John Innes Institute, Department of Genetics, Norwich, England
Levelezési cím:	Prof. D.A.Hopwood, FRS; John Innes Institute, Colney Lane, Norwich NR4 7UH, England

David Alan Hopwood, a Royal Society tagja, a Norwich-i John Innes Intézet Genetikai Osztályának vezetője és a szintén Norwich-i East Anglia University professzora, a mikrobiális genetica nemzetközileg kiemelkedő vezető egyénisége. Kutatási területe a gyógyszeriparban meghatározó fontosságú Streptomyces fajok molekuláris genetikai vizsgálata, ahol ma elismerten az első számú szaktekintély.

Diplomáját a Cambridge-i Egyetemen nyerte (1954), s ugyanitt védte meg doktori értekezését (Genetic recombination in Streptomyces coelicolor, 1958). A D.Sc. fokozatot a Glasgow-i Egyetemen kapta (1974). Munkája elismerésül a Királyi Társaság tagjai sorába választotta (1979).

Tudományos munkásságát számos könyv és összefoglaló cikk, s 182 közlemény jelzi, valamennyi a mikrobiális genetica területéről. Legfontosabb eredményei a következők: kifejlesztette a Streptomyces-ek géntérképező rendszerét; elsőként írt le plazmid-regulált antibiotikum szintézist s olyan kromoszomális géncsoportot, amely antibiotikum bioszintézist határoz meg; a Streptomyces-ek körében elsőként ismertetett protoplaszt fúzióval megvalósítható genetikai információátvitelt s bizonyította ennek rendkívüli elméleti - gyakorlati fontosságát; felfedezte, hogy a protoplaszt fúziós technika alkalmas izolált DNS szakaszok transzformációs felhasználására is; génklónozási eljárásokat dolgozott ki, s intézetét a Streptomyces fajokkal kapcsolatos "genetic engineering" nemzetközi központjává fejlesztette. Jelenlegi kutatási tevékenysége elsősorban az antibiotikum termelés genetikai kontrolljának jobb megismerésére s hibrid antibiotikumok génmérnöki úton történő megszerkesztésére irányul.

Szakmai-társadalmi aktivitása magas szintű. Rendszeresen szervez nemzetközi szakmai rendezvényeket. Számos brit és nemzetközi szervezetnek volt vagy ma is elnöke, titkára vagy egyéb tisztségviselője. Tiszteleti tagja számos külföldi akadémia, társaság, s több egyetem díszdoktora. Nagyszámú tanítványa kiváló oktató munkáját dicséri.

Az általa vezetett intézmény s hazai kutatóhelyek között szoros és eredményes munkakapcsolat alakult ki. Hazai szakemberek gyakran keresik fel őt és intézetét, s kiváló munkafeltételek mellett dolgozhatnak; s ő is gyakran látogat hazánkba előadásokat és konzultációkat tartani.

Alföldi Lajos s.k.
lev.tag

Szabó Gábor s.k.
r.tag

Ferenczy Lajos s.k.
lev.tag

IX. GAZDASÁG- ÉS JOGTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Név: Michel Lesage
 Állampolgársága: francia
 Születési idő, hely: 1933
 Tudományos cím: egyetemi tanár, intézeti igazgató
 Tudományterület: alkotmányjog, államigazgatási jog
 Munkahely: Institut de recherches juridiques
 comparatives au CNRS
 Levelezési cím: 27, rue Paul-Bert
 94204 Ivry sur Seine CEDEX

Lesage professzor a párizsi egyetem tanáráként és a CNRS jogi intézetének igazgatójaként az alkotmányjog és az államigazgatási jog nemzetközi rangú és tekintélyű művelője, akinek e tudományterületen számos monográfiája és kisebb publikációja jelent meg. A francia jogtudomány utazó nagyköveteként fontos állami megbízásokat kapott (pl. Japánban a francia nagykövetség kulturális tanácsosaként), és fontos szerepet töltött be nemzetközi tudományos egyesületekben, illetve szervezetekben is (legutóbb az Institut International des Sciences Administratives brüsszeli központjának főtákará volt). Mint a szocialista országok állam- és jogtudományának kiváló ismerője, több alkalommal látogatta meg Magyarországot is, otthon pedig a francia-magyar tudományos kapcsolatok fáradhatatlan szervezőjeként ismételtlen kezdeményezett és vezetett kétoldalu kutatásokat a két ország szakembereinek részvételével (ezek közül több az MTA-CNRS-egyezményekben is szerepelt).

Kovács István s.k.
 r.tag

Herczegh Géza s.k.
 lev.tag

Név: Jan Tinbergen
 Állampolgárság: holland
 Születési idő, hely: 1903, Hága
 Tudományos cím: egyetemi tanár, Nobel-díjas
 Tudományterület: közgazdaságtan
 Munkahely: a Holland Tervhivatal elnöke
 (nyugdíjas)
 Levelezési cím: Haviklaan 31. - 2566 X.D.
 The Hague

Jan Tinbergen, Nobel-díjas (1969) közgazdasági munkásságát a Leiden-i Egyetemen szerzett fizikai oklevéllel kezdte meg. Hosszú pályafutása során a holland Statisztikai Hivatal

elnöke, majd a Tervhivatal elnöke volt. Pályája kezdetétől fogva sokat tevékenykedett nemzetközi területen és ebből a Népszövetség konjunktura-kutatási szakértője, majd az ENSZ Tervezési Bizottságának vezetője volt. 1974-1977 között elnöke és irányítója volt azon bizottságnak, amely az új gazdasági világrend kialakítására tett kísérletet. E munka későbbi Brandt-Report alapját képezte. Az ökometria egyik úttörője és legtermékenyebb művelője. A Nobel-díjat Ragnar Frisch-sel együtt kapta "dinamikus modellek kifejlesztésében és alkalmazásában" elért eredményeiért. Matematikai képzettsége és statisztikai munkássága alapjául szolgált a közgazdasági összefüggések kvantifikálására szolgáló erőfeszítéseknek. Fiatal korában a konjunktura kérdései kiváló szakértője, később a "Pókhálóelmélet" egyik úttörője (H.Schultz-al és az olasz U.Riceivel egyidőben, de egymástól függetlenül). A későbbiek során kísérletet tett a technikai haladás külön tényezőként történő kifejezésére, foglalkozott a gazdasági változások szerkezeti kapcsolataival, valamint a legfontosabb összefüggések matematikai modellezésével. Egyik "feltalálója" a konvergencia elméletének, ami a mai helyzetben különösen fontos, midőn a 19.század vezető tudományos rendszerei (konzervatív, liberális, marxista) egy új szintézis keretei között közelednek egymáshoz.

Bognár József s.k.
r.tag

Simai Mihály s.k.
r.tag

Név:	Okita Saburo
Állampolgárság:	japán
Születési idő, hely:	Dairen, 1914
Tudományos cím:	közgazdász
Tudományterülete:	közgazdaságtan
Munkahely:	Japán Nemzetközi Egyetem elnöke
Levelezési cím:	5-13-12, Koishikawa, Bunkyo - K.U. Tokyo 112.

A második világháború befejezése után már a Japán Tervezési, majd Fejlesztési Hivatal vezérigazgatója, később 1964-től a Gazdasági Kutatóközpont elnöke. Publikációiban előbb a japán gazdasági fejlődés, az erőforrásban szegény országok gazdasági "előnyei", majd Japán és a világgazdasági összefüggései foglalkoztatják. Számos műve és tanulmánya foglalkozik a korszerű tudományos kutatás és a gazdaságvezetés közötti interrelációkkal. Különösen érdekesek a "sérülékeny" országok gazdasági stratégiájával foglalkozó írásai. Az 1980-as évektől fogva a világgazdasági problémák foglalkoztatják, a gazdasági fejlődés és a természeti környezet, valamint a fejlődésükben elakadt harmadik világbeli országok kiutkeresései. 1973-1979 között a Japán Nemzetközi Fejlesztési Központ különleges tanácsadója, valamint a Tengerentúli Gazdasági Együtt-

működő Alap elnöke. 1979-1980-ban külügyminiszter, majd a Bel-
földi és Külföldi Politikai Tanulmányok Intézetének elnöke,
majd 1982-től a Japán Nemzetközi Egyetem elnöke és kancellár-
ja. 1988-ban elfogadta a magyar kormány gazdasági tanácsadó
testületének felkérését és 1990.március 31-ig (a testület meg-
szűnéséig) annak tagja gyanánt is tevékenykedett. Írásaival
és szemléletmódjával nemcsak a japán "gazdasági csoda" kiala-
kulását segítette elő, hanem a japán és az európai közgazdasá-
gi gondolkodásmód és fogalomrendszer között is hidat vert.

Simai Mihály s.k.
r.tag

Csikós-Nagy Béla s.k.
r.tag

X.FÖLD- ÉS Bányászati Tudományok Osztálya

Név:	Günter Fettweis
Állampolgársága:	osztrák
Születési idő, hely:	1924.november 17., Németország
Tudományos cím:	az Osztrák Tudományos Akadémia rendes tagja
Tudományterület:	bányászat
Munkahely:	Leobeni Bányászati Egyetem
Levelezési cím:	Leoben, Franz Jozef Strasse 18. A-8700

Egyetemi tanulmányait Freiburgban és Aachenben végezte. 1950-ben szerzett kitüntetéses bányamérnöki oklevelet. Tanársegédként szerzett doktori címet, majd a Dortmundi Bányászati Főfelügyelőség előadója lett, 1955-től bányatanácsos. Ezt követően az Osterfeld-i kőszénbányák mérnöke, majd igazgatója.

1959-től a Leobeni Bányászati Egyetem Bányaműveléstani Tanszékének rendes professzora és vezetője. 1968-70-ben az Egyetem rektora, 1970-72-ben rektorhelyettese.

Tudományos tevékenysége három fő témát ölel fel: a természeti előfordulások, mint nem reprodukálható értékek hasznosítása; a művelés, mint üzemgazdasági fogalom; a bányászati üzemek tervezése és a bányáépítés műszaki megoldásai. Eddig több, mint százötven tudományos dolgozata, több könyve jelent meg. Külön kiemelésként érdemes a világ szénelőfordulásainak összefoglaló analízise, amely angol nyelven is megjelent és széles körben elterjedt.

Kiemelkedő munkásságot fejtett ki az oktatásfejlesztés területén. Társadalmi, szakmai tevékenységében kiemelkedő az Osztrák Bányamérnökök Egyesületében és a Bányászati Világkongresszusok Nemzetközi Komitéjében betöltött elnökhelyettesi funkció és világszerte - hazánkat is érintő - elismert szervező munka.

Az Osztrák Tudományos Akadémia 1977-ben levelező, 1983-ban rendes tagjává választotta. Szakmai-tudományos tevékenysége elismeréseként 1975-ben megkapta Ausztriában a Nagy Ezüst Érdemrendet, energiakutatásaiért 1976-ban az Állami Díjat. Az Aacheni Műszaki Főiskola 1980-ban, a Nehézipari Műszaki Egyetem 1985-ben disz doktorrá fogadta. 1987-ben a Lengyel Népköztársaság Állami Bányatanácsának Boleslaw Krupinszki Érmét és 1984-ben az Osztrák Tudományos és Művészeti Érdemkereszt első fokozatát kapta meg.

Fettweis professzor az MTA Föld- és Bányászati Tudományok Osztályának az NME Bányamérnöki Kara meghívására többször járt hazánkban, szoros kapcsolatot tart a magyar bányászati szakmai és tudományos élettel. Tevékenysége jelentős mértékben hozzájárult az osztrák-magyar tudományos kapcsolatok erősítéséhez.

Az MTA tiszteleti tagságra történő megválasztása jól szolgálhatja a tudományos-szakmai kapcsolatok további fejlődését.

Kovács Ferenc s.k.
lev.tag

Zambó János s.k.
r.tag

Kapolyi László s.k.
r.tag

Név: Wolfgang Torge
Állampolgárság: NSzK
Születési idő, hely: 1931. június 4. Laubusch
/Kreis Hoyerswerda/
Tudományos cím: professzor, a Braunschweigi Tudományos Társaság tagja (1980-tól)
Tudományterület: matematikai és fizikai geodézia, gravimetria
Munkahely: Hannoveri Egyetem Felsőgeodézia Intézete
Levelezési cím: Universität Hannover, Institut für Erdmessung D-3000 Hannover, Nienburger-Str.6.

A felsőgeodézia és a gravimetria nemzetközileg megbecsült kiemelkedő tudományos alakja. Kutatási eredményei a szabatos gravimetria, az abszolút és relatív nehézségi mérések, a nehézségi erőter időbeli változásának kutatása és mérése, ezzel kapcsolatos magasságváltozások vizsgálata, helyi és regionális geodinamikai problémák kutatása, valamint a heterogén adatokból előállított szabatos geoidmeghatározások területén tették ismertté. Száznál több tudományos tanulmánya mellett német és angol kiadásban megjelent "Felsőgeodézia" és az angol nyelvű "Gravimetria" könyve növeli tudományos elismertségét. A Nemzetközi Geodéziai Szövetség első alelnöke és várható következő elnöke.

1974-83 között a Nemzetközi Gravimetriai Bizottság alelnöke. A Nemzetközi Geodéziai és Geofizikai Unió Német Nemzeti Bizottságának és a Bajor Tudományos Akadémia keretében működő Német Geodéziai Bizottságnak elnöke, valamint a "Zeitschrift für Vermessungswesen" főszerkesztője. Többször volt tudományos rendezvényeken hazánkban. A nemzetközi szervezetben és hazájában is a magyar tudományos érdekeket támogatja.

Bíró Péter s.k.
lev.tag

Hazay István s.k.
r.tag

Név: Roland Paepe
 Állampolgárság: belga
 Születési idő, hely: 1934. október 13., Uitkerke, Belgium
 Tudományos cím: a Belga Királyi Akadémia tagja (1988), egyetemi tanár, tudományos intézeti igazgató
 Tudományterület: alkalmazott negyedkor geológia, geomorfológia, szedimentológia
 Munkahely: Earth Technology Institute (igazgató) és Department of Applied Geology (vezető)
 Levelezési cím: Pleinlean 2, B-1050 Brussel, Belgium

Paepe akadémikus, egyetemi tanár nemzetközi tekintélyű tudós, másfél évtizede szoros kapcsolatot tart hazai szakemberekkel, intézményekkel (FKI, MÁFI, Talajmechanikai Kut.Int.). Jelenleg az MTA kezdeményezte nemzetközi posztgraduális továbbképző tanfolyam keretében a "környezet-kutatás és természeti erőforrás értékelése" tanfolyamának a megszervezésében és előadásokkal, továbbá fentnevezett intézetének hallgatóival közösen vesz részt. Ezen számunkra nagyjelentőségű együttműködés a jövőre nézve is kilátásban van.

Paepe intézetét tulajdonképpen nemzetközi alkalmazott földtudományi továbbképzésre alapították. Nagyon széles körű tudományos és gyakorlati kapcsolatai vannak az egész világon, főleg a fejlődő országok felé. Ebbe az irányba való bekapcsolódásra rajta keresztül jó lehetőségeink nyílnak.

Tudományos kutatása eredményeként több mint 100 publikációt, tanulmányokat és könyvet tett közzé. Több nemzetközi uniónak, bizottságnak vezető tisztségviselője volt és jelenleg is az. Több külföldi egyetem hívta meg vendégprofesszornak.

Az MTA tiszteleti tagjának való megválasztását a fentiek miatt nagyon gyümölcsözőnek tartjuk és ajánljuk.

Nemecz Ernő s.k.
 r.tag

Pécsi Márton s.k.
 r.tag

Név: Burkhard Frenzel
 Állampolgárság: NSzK
 Születési idő, hely: 1928. január 22., Duisburg, BRD
 Tudományos cím: a Mainzi Tudományos és Irodalmi Akadémia tagja, a Zürichi Egyetem tiszteletbeli doktora (1971 és 1984)

Tudományterület: geoökológia, negyedkorkutatás,
paleoklimatológia

Munkahely: Universitat Hohenheim,
Garbenstrasse 7000, Stuttgart 70.
Hohenheim BRD

Frenzel B. akadémikus két évtizede tart szoros kapcsolatot a magyar negyedkor-kutatókkal és geoökológusokkal. Az utóbbi években évente vesz részt magyarországi tudományos rendezvényeken, az Osztály vendégeként előadást tartott a Magyar Tudományos Akadémián. Az utóbbi tíz évben az INQUA Löszbizottsága és a Paleogeográfiai Atlasz Szerkesztőbizottságának. Az Atlaszt az MTA FKI és a Mainzi Akadémia közösen adja ki az 1991. évi Pekingi Negyedkori Kongresszusra. A közös kiadás elősegítésén túl mintegy tíz térképnek és magyarázójának szerkesztője is. A magyar szakemberekkel való tudományos kapcsolata igen előnyös számunkra, több ízben küldött meghívást ill. támogatott külföldi rendezvényeken több hazai szakembert.

Frenzel nemzetközileg széles körben elismert tudós, több nemzetközi tudományos szervezetnek, bizottságnak elnöke, alelnöke. Több alapvető szakkönyve és kb. 125 tanulmánya jelent meg.

Tiszteleti taggá választását nagyon ajánljuk.

Mészáros Ernő s.k.
lev.tag

Pécsi Márton s.k.
r.tag

6.sz. melléklet

A tudományos osztályok által megsza-
vazott külső tagjelöltek

Osztály	N é v	Ország	Ajánlók	Szavazati arány az		
				igen	nem	tartózkodó
I.	Bori Imre	Jugoszlávia	Hadrovics L. Klaniczay T. Német G.Béla	12	0	1
	Fónagy Iván	Franciao.	Hajdú Péter Kiefer Ferenc Papp Ferenc	10	5	4
	Kibédi Varga Áron	Hollandia	Nagy Péter Kálmán Béla Szabolcsi Miklós	12	0	1
	Rédei Károly	Ausztria	Hajdú Péter Kálmán Béla	10	3	6
A sorrend nem rangsor, hanem ABC						
II.	Imreh István	Románia	Kosáry Domokos Wellmann Imre Pach Zs.Pál Niederhauser E.	9	0	0
	Pataki József	Románia	Kosáry Domokos Wellmann Imre	9	0	0
	Benkő Samu	Románia	Kosáry Domokos Wellmann Imre	8	1	0
	Deák István	USA	Kosáry Domokos Juhász Gyula	7	0	2
	Csetri Elek	Románia	Pölöskei Ferenc Szabad György	6	1	2
	Márkus György	Ausztrália	Ancsel Éva Pataki Ferenc	6	1	2
	Egyed Ákos	Románia	Pölöskei Ferenc Szabad György	5	1	3
	Kuti Gyula	USA	Marx György Nagy Károly pál Lénárd Szabó Ferenc Kiss Dezső Zawadowski A. Lovas István	19	2	3
III.	Fuchs László	USA	Császár Ákos Gécseg Ferenc Leindler László Lovász László Szókefalvi-N.B. T.Sós Vera Szemerédi Endre Tandori Károly	17	3	4

A tudományos osztályok által megsza-
vazott külső tagjelöltek

Osztály	N é v	Ország	Ajánlók	Szavazati arány az osztályülésen		
				igen	nem	tartózkodó
III.	Grüner György	USA	Sólyom Jenő Kroó Norbert Zawadowski A.	17	3	4
	Aczél János	Kanada	Császár Ákos Daróczy Zoltán T.Sós Vera	14	2	8
	Bollobás Béla	Anglia	Lovász László Szemerédi Endre T.Sós Vera Demetrovics János	13	5	6
IV.	Rédei György	USA	Barabás Zoltán Király Zoltán	21	0	0
	Papp Endre	Anglia	Kurnik Ernő Gyórfy Béla	17	1	1 2 érv.- telen
V.	Abel Lajtha	USA	Antoni Ferenc Vizi E.Sz.	8	1	3
	F.F.Földes	USA	Knoll József Petrányi Gyula Vizi E.Sz.	8	2	2
VI.	Bélády László	USA	Csibi Sándor Vámos Tibor	12	2	1
	Hottovy Tibor	Svéd.	Finta József Szabó János	12	2	1
	Óry Huba	NSZK	Lévai András Michelberger P.	12	2	1
	Schey János	USA	Michelberger P. Prohászka J.	12	2	1
	Sebestyén Gyula	Hollandia	Finta József Szabó János	10	3	2
VII.	Bodánszky Miklós	USA	Medzihradzky Kálmán Szántay Csaba	9	0	3
	Angyal István János	Ausztrália	Beck Mihály Holló János Lempert Károly Pungor Ernő Szántay Csaba	8	2	2
	Horváth Csaba	USA	Görög Sándor Markó László	8	3	1

6.sz. melléklet

A tudományos osztályok által megszavazott külső tagjelöltek

Osztály	N é v	Ország	Ajánlók	Szavazati arány az osztályülésen		
				igen	nem	tartózkodó
VIII.	Orlói László	Kanada	Zólyomi Bálint Fekete Gábor	12	2	4
	Ács György	USA	Dénes Géza Straub F. Brunó	12	4	2
IX.	Kiss Alexandre Charles	Franciaország	Kovács István Herczegh Géza	11	0	0
	Balassa Béla	USA	Csikós Nagy Béla Simai Mihály	9	1	1
X.	Rybach László	Svájc	Nemecz Ernő Mészáros Ernő	7	0	1
	Zoltai Tibor	USA	Nemecz Ernő Mészáros Ernő	8	0	0

7.sz. melléklet

A tudományos osztályok által megszavazott
külső tag jelöltek
száma

Osztály	Bulgária	Csehszlovákia	Jugoszlávia	Kína	Kuba	Lengyelország	Mongólia	NDK	Románia	Szovjetunió	Vietnam	Anglia	Ausztrália	Ausztria	Belgium	Dánia	Finnország	Franciaország	Hollandia	India	Kanada	Mexikó	NSZK	Olaszország	Svájc	Svédország	Törökország	USA	Összesen
I.			1										1					1	1										4
II.								5				1															1		7
III.											1									1							3		5
IV.											1																1		2
V.																											2		2
VI.																			1			1			1	2			5
VII.												1															2		3
VIII.																				1							1		2
IX.																		1									1		2
X.																								1			1		2
Össz.		1						5			2	2	1				2	2	2	2		1		1	1		14		34

8.sz.melléklet

A külső tagjelöltek

főbb életrajzi adatai és szakmai tevékenysége

I. NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Név: Bori Imre
 Állampolgárság: jugoszláv
 Születési idő, hely: 1929.december 28., Bácsföldvár
 Tudományos cím: a Vajdasági Tudományos és Művészeti Akadémia tagja
 Tudományterület: magyar irodalomtörténet
 Munkahely: Ujvidéki Egyetem
 Levelezési cím: Novi-Sad, YU 21.000
 Cirpanova 47.

Bori Imre a magyar irodalomtörténet külföldön élő munkásainak egyik legtermékenyebb, legeredményesebb, leginkább önálló munkása. Tevékenységének köre a 19.sz.elejétől napjainkig terjed. Rendkívüli tájékozottság jellemzi mind magát a szépirodalmat, mind pedig az irodalomtudományi munkákat illetően. Alig lehet olyan jelentős magyar irodalomtörténeti munkát találni, amelyet ő a saját feldolgozásaiban föl ne használna. Ugyanakkor a kompilációnak még az árnyéka sem férhet hozzá. Mindig önálló koncepcióval dolgozik, néha egyenesen kihívóan, eltérően az általánostól, különösen pályája kezdetén.

Az irodalomelmélet eredményeit bőven fölhasználja, de sohasem téved abba, amibe oly sok teoretikus téved, hogy t.i. az irodalom a teóriák igazolására való; ő az irodalom megértésére, értelmezésére használja a teóriákat. Mindig kritikával kezeli őket, és alkalmas helyen hasznosítja őket.

Munkássága egyre összefoglalóbb, szisztematizálóbb lesz, mint ezt két utolsó kötete mutatja. Ezekben a szimbolizmust és a naturalizmust állítja elének bő hivatkozással, bizonyítható idézéssel és európai háttérrel.

Külön érdeme, hogy az Ujvidéki Egyetemen fölnevelt egy igen figyelemreméltó kutatónemzedéket, amely tájékozottságban, színvonalban semmiben sem marad el a hazaitól. Sőt, az elmúlt évtizedekben olyan kérdésekről olyan szemlélettel írhattak, amelyek a honi tudományban tiltottak és megbélyegzettek voltak. Elég Kassák monográfiájára hivatkozni, vagy arra, hogy Pilinszky jelentőségéről akkor irt igen figyelemreméltó értéssel, amikor Magyarországon a nevét is alig lehetett kiejteni a költőnek. De lehetne utalni a századvég és a századelő nagyszerű magyar novellisztikájának rehabilitációjára, arra, amelyet egy hivatalos emisszárius csak mint bűzlő rothadást emlegetett.

Mindennek jegyében nemcsak méltányosnak, de egyenesen múlhatatlannak tartjuk, hogy Bori Imre munkásságának méltánylásául az Akadémia külső tagja legyen.

Németh G.Béla s.k. Hadrovics László s.k. Klaniczay Tibor s.k.
 lev.tag r.tag r.tag

Név: Fónagy Iván
 Állampogárság: francia
 Születési idő, hely: 1920., Budapest
 Tudományos cím: a nyelvtudomány doktora
 Tudományterület: nyelvtudomány (nyelvelmélet és hangtan)
 Munkahely: nyugdíjas (CNRS, Paris)
 Levelezési cím:

Fónagy Iván tudományos teljesítményének itthoni és nemzetközi jelentősége kettős gyökerű. Témaválasztásának és témaválasztásainak egyetemességét: ágazatközi jellegét és az embert teljes nembeliségében érintő mélységet ugyanis a tárgy kezelésének legszélesebb módszertani spektruma egészíti ki, a természettudományosan egzakt kísérleti eljárásoktól a finom fogalmi analízisig. Munkássága három fő irányban bontakozott ki, ezek első helyen a nyelvtudomány, a lélektan és az irodalomtudomány. Mindhárom területen olyan maradandó tudományos eredményei vannak, amelyek állandó említésre és felhasználásra kerülnek a szakágazatokban.

Fónagy Iván 1920-ban született Budapesten. Európai színvonalu tudományos iskolázottságát a Pázmány Péter Tudományegyetemen – főként Lazicziusnál, a prágai iskola prominens képviselőjénél, – Kolozsvárott és Párizsban szerezte. Lektor és fordító, majd az MTA Titkári Hivatalának munkatársa, 1950-től tudományos kutató, 1959-től 1967-ig az MTA Nyelvtudományi Intézetének osztályvezetője. 1967-től, amikor ideológiai mozzanatoktól sem mentes nehézségei hatására Franciaországba költözött, a CNRS vezető kutatója, a Sorbonne tanára, a 'doctorat d'état' (1971) és a 'directeur de recherche' (1979) francia tudományos fokozat birtokosa. Nyugalomba vonulása óta is aktív: disszertációkat vezet és előadásokat tart. 1941 óta publikál folyamatosan, a mellékelt publikációjegyzék szerinti bőségben, vezető folyóiratokban és a legigényesebb szakmai könyvkiadóknál. Távoztával a magyar tudományossága sem vesztette el Fónagyot: itthoni jelenlétét folyóiratainkban folyamatosan megjelenő cikkei, ill. kötetei dokumentálják.

Munkásságából két, egymással összefüggő elmélet kidolgozása emelkedik ki, amelyek nemzetközi elismertségének és kisugárzó tudományos hatásának forrásai. A nyelvi jel demotivációjának és remotivációjának teóriája a nyelv genezisének folyamatával állítja kapcsolatba a nyelvhasználat egyedi tényeinek működési mechanizmusát és dokumentálja ezt a kapcsolatot a nyelvtörténet és – egyidejűleg – a (szinkron) nyelvi folyamatok adataival. (A nyelvtudományban ennek a koncepciónak a sulya ugyanaz, mint a biológiában a per analogiam azonos Haecel-törvényé).

A fentivel rokon "kettős kódolás" elmélete a nyelvi közlés archaikus – elementáris és szorosabb értelemben vett nyelv-

vi jel természetű összetevőjének egyidejű állandó jelenlétét bizonyítja a közlésben, szintén dokumentatív erővel (ld. La vive voix. Payot: Paris 1983, pp. 346; Die Metaphern in der Phonetik, Mouton: Den Haag 1963, pp. 132; Situation et signification. Benjamins: Amsterdam 1982, pp.160).

Oktatási tevékenysége az Egyesült Államoktól Ausztráliáig terjed. Eddig 22, kivétel nélkül eredményesen megvédett disszertációt vezetett. A magyar tudomány (külföldön) leggazdagabban dekorált képviselője, két amerikai és két európai tudományos akadémia tagja.

Hajdú Péter s.k.
r.tag

Papp Ferenc s.k.
r.tag

Kiefer Ferenc s.k.
lev.tag

Név:	Kibédi Varga Áron
Allampolgársága:	holland
Születési idő, hely:	1930. február 4., Szeged
Tudományos cím:	a Holland Királyi Tudományos Akadémia tagja
Tudományterület:	francia és magyar irodalomtörténet, filozófiatört., irodalomelmélet
Munkahely:	Vrije Universiteit Faculteit der Letteren
Levelezési cím:	Vrije Universiteit Faculteit der Letteren Postbus 7161 1007 MC Amsterdam

Az amsterdami Szabad Egyetemen a francia nyelv professzora, a poétikai kutatások világszerte elismert, sokat idézett szakembere. Költő és történész, e két minősége egymást erősítve segíti eredményeiben. Első jelentős műve, egyuttal doktori munkája "Rhétorique et Littérature" (1970), elsősorban történeti mű. Beilleszkedik a retorika újra felfedezésének és újra értékelésének, egyuttal a korábbi tudatformák és szabályozórendszerek iránti érdeklődés előtérbe kerülésének folyamatába. A 16-17.századi francia anyagra támaszkodva alapos és meggyőző képét adja a magas irodalom és a retorika mélyreható összefüggéseinek. Ez után publikálta alapvető, eddig több kiadásban megjelent művét: Le Constants du poeme (1977), ami nagysikerű kézikönyvvé lett. Voltaképpen szélesen alapozott rendszeres poétika, amely mindennek előtt a francia költészet anyagára támaszkodik. Részletesen elemzi a költői nyelv sajátosságait, metrikát, metaforikát stb. Elméleti mélysége mellett a gyakorló egyetemi oktató világossága és érvelő ereje jellemzi. 1981-ben többszerzős kötetet szerkeszt: Theorie de la littérature címmel, amelyben önmaga is több fejezetet írt, köztük éppen az irodalomtörténet elméleti és módszertani kérdéseit tárgyalókat. Legutolsó műve Discours, récit, image (1989) új területre lép: a narráció és a perszváció, minden kommunikáció két alapformája viszonyát elemzi és

arra tesz kísérletet, hogy a vizuális közlés területére is alkalmazza fogalomrendszerét.

Kibédi Varga Áronnak szoros kapcsolatai vannak a magyar tudományossággal: alapvető műveiben mindig is hivatkozott a magyar szakirodalomra. Mint a hollandiai Mikes Kelemen kör egyik vezetője nagy érdemei vannak külföldi és hazai magyar tudósok termékeny együttműködésében, kialakításában.

Szabolcsi Miklós s.k.
r.tag

Nagy Péter s.k.
r.tag

Kálmán Béla s.k.
r.tag

Név:	Rédei Károly
Állampolgárság:	magyar - osztrák
Születési idő, hely:	1932., Nagykanizsa
Tudományos cím:	a nyelvtudomány doktora
Tudományterület:	uráli nyelvészet
Munkahely:	Bécsi Egyetem finnugor intézetének tanszékvezető egyetemi professzora
Levellezési cím:	

Rédei Károly aspiranturájának befejezését követően 1960-ban védte meg kandidátusi értekezését finnugor nyelvészetből, akadémiai doktori értekezéssel pedig már 1967-ben doktori fokozatot nyert el. Ez a tény is jelzi, hogy kivételes tudásu és nagy munkabírásu nyelvész Rédei Károly, akinek pályafutása két helyszínen zajlott és folyik: 1960 után az MTA Nyelvtudományi Intézetének munkatársa, majd a Finnugor Osztály vezetője lett, s e posztjától 1975-ben vált meg, amikor a bécsi egyetem meghívta az ujonnan létesített Finnisch-ugrisches Institut tanszékvezető professzorának. Rédei előbb osztják majd permi nyelvészettel foglalkozott (e nyelvekre vonatkozóan fontos chrestomathiái jelentek meg itthon, az Egyesült Államokban és Ausztriában) s ezzel kapcsolatos értekezésein kívül értékes szöveggyűjtéseket publikált (Nordostjakische Texte, Göttingen, 1968; Zyrian Folklore Texts, Bp. 1978, mely utóbbi Akadémiai díjban részesült). Érdeklődése később szinte valamennyi uráli nyelvre kiterjedt: tulajdonképpen etimológiai munkásságának kiteljesedése késztette erre, melynek eredményét többszáz szómagyarázat, hangtörténeti közlemények sokasága és jövevényszó-tanulmányai, ill. monográfiái jelzik. Egyik szerkesztője volt a 3 kötetes "A magyar nyelv finnugor elemei" c. kötetnek (Bp. 1967-1978), ujabban pedig a 8 füzetben megjelent impozáns "Uralisches etymologisches Wörterbuch" munkálatait irányította és fejezte be (Bp. 1986-1988). Az utóbbi átfogó munka kiválóan összegezi Rédei Károlynak az uráli nyelvek szóképzéséről vallott állásfoglalásait és hangtörténeti nézeteit, s többi munkájához hasonlóan kiemelkedően jó visszhangot kapott. Nagyon

korán megnyilvánult azonban a finnugor nyelvek morfológiája iránti kutatás szándéka is. Ezt cikkek és tanulmányok garadáján kívül jelzi pl. 1962-ben megjelent "Die Postpositionen im Syrjanischen unter Berücksichtigung des Wotjakischen" c. könyve, vagy pl. az a munka, amelyet a Moszkvában 1974-1976 között 3 kötetben kiadott "Osznovi finno-ugorszkogo jazikoznanyija" létrehozásában végzett. Ugyancsak jelentős részt vállalt a Handbook of Uralic Studies I. kötetében (Leiden 1988) három nagyobb tanulmány elkészítésével (az egyik a permi nyelvtörténet összefoglalása, a másik az uráli nyelvek indogermán jövevényszavairól, a harmadik a permi nyelvek mai rendszereiről szól). A "Die indogermanischen Lehnwörter der uralischen Sprachen" c. monográfiája 1987-ben a bécsi Akadémia kiadásában jelent meg, s ez a mű a címben jelzett évszázados problémát új megvilágításban igyekszik összefoglalni. A nyelvi kontaktusok egyéb szempontjai sem siklottak el figyelme mellett: pl. a permi - török egymásrahatás kérdéseit - társszerző bevonásával - vizsgálta több ízben is, s itt elért eredményeik is nevezeteseek. Az uráli-finnugor nyelvek morfológiájára vonatkozó eredményeit a szakirodalom számon tartja és nagyra értékeli, akárcsak az uráli mondattan területén tett kezdeményezéseit. Munkásságának széles perspektívái, ismereteinek mélysége alaposága és széleskörű nyelvtudása késztették a bécsi egyetemet arra, hogy az akkor már elismert nyelvészt meghívja finnugor nyelvész professzorának: Rédei Károly itt voltaképpen a semmiből teremtett intézetet (amely azóta a magyar hungarológia egyik jelentős terepe lett) és alig egy évtized alatt iskolateremtő munkásságának gyümölcsei is kezdenek beérni. Ennek ellenére a magyar tudományos életben is állandóan jelen van mint szerző, szerkesztő, bizottsági tag, opponens és fiatal vagy akár idősebb kollégák konzultánsa. Sok külföldi tudományos társaság tagja, pl. a Societé Finno-Ougrienne-é, a Finn Irodalmi Társaságé, a Societas Uralo-Altaicé; az International Committee of Finno-Ugric Congresses-ben is aktív közreműködő, de vezető szerepe volt és van az Osztrák TA nyelvészeti bizottságában, a bécsi Nyelvtudományi Társaságban.

Hosszu időn át ténylegesen szerkesztette a Nyelvtudományi Közleményeket, melynek szerkesztőbizottságában a mai napig tevékenykedik.

Hajdú Péter s.k.
r.tag

Kálmán Béla s.k.
r.tag

II. FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Név:	Imreh István
Állampolgárság:	román
Születési idő, hely:	1919., Sepsiszentkirály
Tudományos cím:	bölcsészdoktor
Tudományterület:	magyar, főképp erdélyi gazdaság- és társ.tört.
Munkahely:	nyugalmazott kolozsvári egyetemi tan.
Levelezési cím:	3400 Cluj-Napoca, Str.Pavlov 61. ap.11.

Imreh István a kolozsvári egyetemen végzett 1944-ben, nyugdíjazásáig a Román Tudományos Akadémia kolozsvári Történettudományi Intézetének munkatársa volt. Uttörő jelentőségű tudományos kutató- és feldolgozó munkát folytat immár több mint négy évtized óta Erdély XVIII. és XIX.századi gazdaság- és társadalomtörténetére vonatkozóan a történettudósán kívül a néprajzos és a szociológus fölkészültségével is. Kiemelhetők e vonatkozásban az erdélyi manufaktura-fejlődésről (1954), az ipari kapitalizmus kezdeteiről (1955), az ugyancsak erdélyi jobbágyság XVII.századi robotterheiről (1963), a feudális kori mezőgazdaság kutatási problémáiról (1971), ez utóbbi tárgykörben társszerzővel románul (1967-1969) megjelent munkái. Ugyancsak gazdaság- és társadalomtörténeti kutatások eredményei tükröződnek "Erdélyi hétköznapiak" (1979, 1982) c. kötetében, szociográfiai feltárása a "Változó valóság"-ban (1978, 1979). Csetri Elekkel mint társszerzővel jelentek meg az erdélyi mezőgazdaságban tapasztalható fokozódó áruterhelésről (1962), Erdély 1767. és 1821. között változó társadalmáról (1972, 1986), Csetrivel és Benkő Samuval társulva megjelent "Tanulmányok a kapitalizmus kezdeteiről" c. (1956) kötetei. Tanulmányai jelentős része román nyelven jelent meg eredetileg. Tevékenységének a gazdaság- és társadalomtörténetre való korlátozása kényszerű kompromisszum volt az akkori rendszerrel, mert ezeken a területeken kevésbé akadhatott kritikusa, mint a politikatörténetben, könnyebben tudta alapvető szemléletét megfogalmazni. Munkái a magyar történetírás fontos alkotórészei. Különösen behatóan tanulmányozta a székely társadalmat. A székely falutörvények feldolgozásával mintaszerű megoldást adott a történeti és szociológiai módszer kombinálására.

A székely falutörvények megmentése, kiadása és feldolgozása terén kifejtett munkásságát egészen külön elismerés illeti meg. (Székely falutörvények (1947); A rendtartó székely falu (1972); A törvényhozó székely falu (1982). Ezekben a munkáiban egészen új utját tárja fel a faluközösség történeti kutatásának.

Kosáry Domokos s.k.
r.tag

Wellmann Imre s.k.
lev.tag

Pach Zsigmond Pál s.k.
r.tag

Niederhauser Emil s.k.
lev.tag

Név: Pataki József
 Állampolgárság:
 Születési hely, idő: 1909, Kászonimpérfalva
 Tudományos cím: egyetemi tanár, nyugdíjas
 Tudományterület: történettudomány
 Munkahely: nyugdíjazásáig: a Kolozsvár Babes-Bolyai egyetem tanára
 Levelezési cím: Cluj-Napoca, Str. Jugoslaviei 19.

Pataki József elsősorban a székelység késő-középkori történetének kutatása és feldolgozása terén szerzett maradandó érdemeket. Idetartoznak többek között a Budai Nagy Antal-fölkelésre vonatkozó eredményei, bevezetéssel kiadta a Vajdahunyadi váruradalom iratait, a Székely oklevéltár új sorozatában Demény Lajos közreműködésével az Udvarhelyszéki törvénykezési jegyzőkönyvek XVI. századi jegyzőkönyveinek két kötetét, ugyanebből az időből Imreh Istvánnal együtt feldolgozta a székely szabadságharc történetét. További munkái: Hunyadi János iratai; ugyancsak Imreh Istvánnal együtt tanulmányokat írt az erdélyi mezőgazdaságról 1570-1620; a Csiki fejedelmi váshámról; kiadta a kolozsvári polgárok krónikáját; feldolgozta Anjou-kori királyaink és a román vajdaságok viszonyának történetét.

Kosáry Domokos s.k.
 r.tag

Wellmann Imre s.k.
 lev.tag

Név: Benkő Samu
 Állampolgárság: román
 Születési idő, hely: 1928, Lőrincfalva - Leordan
 Tudományos cím: tudományos főmunkatárs
 Tudományterület: magyar, főképp erdélyi művelődéstörténet
 Munkahely: mint tudományos főmunkatárs, többszöri áthelyezéssel, utoljára a kolozsvári egyetemi könyvtárban
 Levelezési cím: Cluj-Napoca Str. Băisoara 11. ap.22.

Benkő Samu igen tevékeny és eredményes kutatója a főképp késő feudális kori erdélyi művelődéstörténetnek. Magyarul s részben románul, elsősorban Romániában számos önállóan megjelent tanulmánykötete tanuskodik erről, mint: Bolyai János válogatásai (1968, 1972, 1976); Sorsformáló értelem (1971); Murokország. Művelődéstörténeti barangolások (1972); Apa és fiu.

Bolyai tanulmányok (1977); A helyzettudat változásai (1977); Haladás és megmaradás. Művelődéstörténeti tanulmányok (1979, 1984); Művelődéstörténeti dolgozatok (1984). Folyóiratokban megjelent munkái közül is jelentős többek között: A felvilágosodás meggyökerezésének néhány sajátossága az erdélyi magyar művelődésben (1973).

Társszerzőkkel együtt irt munkái: Székely felkelés 1595-1596 (1979); 1848. Arcok, eszmék, tettek (1974).

Forráskiadó tevékenysége is jelentős: Adatok Gyarmathi Sámuel életéhez (1958); Kemény Zsigmond naplója (1966, 1974, 1975); Bolyai levelek (1975); Bölöni Farkas napnyugati utazása (1966, Maller S.-ral együtt, 1984); Ormos Zsigmond levelei (1976). Székely balladák Kós Károly gyűjtéséből. Válogatást tett közzé bevezetéssel, jegyzetekkel II. Rákóczi Ferenc Valomásaiból, Széchenyi műveiből, az Erdélyi Muzeumban megjelent 1814-1818-i tanulmányokból, Szenci Molnár Albert műveiből. A jobb magyar-román megértést szolgálta többek között a román balázsfalvi nemzeti gyűlés anyagának magyarra fordításával.

Kosáry Domokos s.k.
r.tag

Wellmann Imre s.k.
lev.tag

Név:	Deák István
Állampolgárság:	USA
Születési idő, hely:	1926, Budapest
Tudományos cím:	Ph.D.
Tudományterület:	Közép-Európa újabbkori története
Munkahely:	Professor, Columbia University, New York
Levelezési cím:	Institute on East Central Europe 420 West 118th Street Columbia University, International Affairs, New York, N.Y. 10025 USA

Deák István a második világháború után, fiatalon került külföldre. A Columbia Egyetemen, New Yorkban fejezte be tanulmányait és szerzett doktorátust. Utóbb itt lett egyetemi tanár és közben, több éven át, az Institute on East Central Europe igazgatója. Első nagyobb munkáját a weimari Németország értelmiségi baloldaláról írta. Ezután főleg a Habsburg Monarchia 19-20. századi történetével foglalkozott. Kossuth Lajos és a magyarok 1848/49-ben c. munkája, amely angolul 1979-ben, magyarul 1978-ban, németül pedig 1989-ben látott napvilágot, a magyar forradalom és szabadságharc történetének sikerült, tájékozott, friss szempontból készült összefoglalása. Ujabb

az Osztrák-magyar Monarchia hadseregének problémáit kutatja. Kiemelendő, hogy szoros és jó kapcsolatokat tart fenn, hosszú évek óta, a magyar történészekkel, velük készséggel együttműködik, ismertetéseivel, cikkeivel hozzájárul a magyar problémák és eredmények külföldi megismertetéséhez.

Kosáry Domokos s.k.
r.tag

Juhász Gyula s.k.
lev.tag

Név:	Csetri Elek
Állampolgárság:	román
Születési idő, hely:	1924.április 11., Torda
Tudományos cím:	tudomány doktora, ny.egyetemi tan.
Tudományterület:	18-19.századi erdélyi gazdaság-, társadalom- és művelődéstörténet
Munkahely:	a Babes-Bolyai Egyetem nyugdíjasa
Levelezési cím:	3400 Cluj-Napoca, Str.Hasdeu 8, Románia

Csetri Elek professzor az egyik legfelkészültebb, időtálló eredményeket felmutató erdélyi magyar történetkutató. A feudalizmus bomlásával, a tőkés piacgazdaság kezdeteivel, a legkorábbi agrárregyesülettel foglalkozó tanulmányait a parasztság és az iparosság egykori története számos fontos kérdésének vizsgálatával társította, majd Imreh Istvánnal a kései feudalizmus kori Erdély társadalmi strukturájának eddig legmélyebb analizisét nyújtotta. Művelődéstörténeti munkásságából kiemelkedik új és fontos kutatási eredményeivel "Kőrösi Csoma Sándor indulása" című, 1979-ben megjelent monográfiája és Kőrösi Csoma Sándorról írott, 1984-ben publikált biográfiája. Jelentős forrásközlő, szöveggondozó munkássága is, különösen Teleki Sándor írásainak és levelezésének, továbbá Wass Pál emlékiratainak kiadása.

Pölöskei Ferenc s.k.
lev.tag

Szabad György s.k.
r.tag

Név:	Márkus György
Állampolgársága:	
Születési idő, hely:	1934., Budapest
Tudományos cím:	a filozófiai tud.kandidátusa
Tudományterület:	filozófia
Munkahely:	Sydney, D.University N.S.W. Australia, 2006
Levelezési cím:	

Márkus György Budapesten született, 1934-ben. Filozófiai munkásságának kezdete az 1960-as évek elejére tehető. A tudomány doktora fokozat megszerzésére irányuló cselekmény folyamatban van. Cikkei és tanulmányai egyaránt megjelennek a hazai és a nemzetközi szaksajtóban.

Tudományos tevékenysége, bár rendkívül szerteágazó, lényegében négy egymással szorosan összefüggő témacsoportra osztható: a/ a XX. századi polgári filozófia fejlődéstörténete, kritikája; a logikai pozitivizmus, az analitikus filozófia kiemelkedő alakjainak elemzése (Márkus György természetesen járatos a klasszikus filozófia történetében is, jelentős érdeme pl. Leibniz, Fichte és Hegel írásainak válogatása és sajtó alá rendezése); b/ Marx, különösképpen a fiatal Marx műveinek interpretációja, a marxista örökség és főleg aktuális vonatkozásainak elemzése; c/ a hagyományos és modern ismeretfilozófiai, nyelvfilozófiai dilemmák számbavétele; d/ Lukács György életművének interpretációja, a fiatal Lukács hagyatékának rekonstrukciója, kultúraelméletének, művészetfilozófiájának vizsgálata.

A felsorolt témák és területek Márkus György munkásságában nem időrendben követik egymást. Az elmúlt évtizedekben mindegyikkel lényegében "szinkronban" foglalkozott, és csaknem mindegyik vonatkozásban - megközelítési módszerét tekintve - dominált az ismeretfilozófiai (és eszméletfilozófiai), antropológiai szempont. Elemzéseinek mélysége és eredetisége, filológiai és történeti alaposága mindegyik vizsgálódási területén megkerülhetetlen kiindulópontot jelent a hazai és nemzetközi marxista és baloldali elkötelezettségű filozófiai kutatás számára.

A XX. századi polgári filozófiát Márkus György a legátfogóbban Tordai Zádorral közösen írt könyvében (Irányzatok a mai polgári filozófiában, Gondolat, 1964) vizsgálja. Ebben az uttörő jellegű összefoglalásban Márkus György új értelmezését adja a polgári filozófia válságának (ld. még: A neopozitivizmus válságáról, Valóság c. folyóirat 1961.4.sz.) az idealizmus korlátlan uralmának, az irracionálizmus előretörésének, a filozófia "dezintegrációjának". Kiemeli ugyanakkor, hogy a válság semmiképpen sem jelenti azt, hogy a polgári filozófusok már nem hoznak létre semmi érdemlegest, hogy bölcséletük "értelmetlen és obskurus állítások összessége" (ld. továbbá: Einiges über die methodische Fragen der Kritik der heutigen bürgerlichen Philosophie, Annales 2.; magyarul: Magyar Tudomány, 1962.6-7.).

Ez az attitűd gyakorlatilag érvényesül Márkusnak a bécsi kör gondolkodójáról, Bertrand Russelről írott tanulmányaiban is (vö.: A filozófus Bertrand Russel, Magyar Filozófiai Szemle, 1963.7.; Bertrand Russel. Társadalmi Szemle, 1967.10.), valamint abban a bevezető tanulmányában, amelyet Wittgenstein Logikai-filozófiai értekezéséhez írt. (Wittgenstein filozófiáját Márkus elemezte először Magyarországon. Nyelvlogika és valóság, Kritikai megjegyzések Ludwig Wittgenstein "Logikai-filozófiai értekezéséhez" Bp., 1965).

Márkus György Marx-kutatásai a 60-as évek elejétől kibontakozó ún. "marxizmus-renaisszánszhoz" kapcsolódnak, ahhoz a ha-

tározott törekvéshez, hogy újra kell gondolni Marx eredeti tanításait, megtisztítva a sztálinista torzításoktól, kiemelve humanista tartalmát - üzenetét, szembeállítva ugyanakkor a polgári Marx-interpretációkkal (K.Axelos), vitatkozva a téves relativisztikus, agnosztikus értelmezésekkel (L.Kolakowski). (Vö. pl.: Marx fiatalkori művei és napjaink társadalomtudománya "Valóság", 1964, 4.: Gnoszeologicszeszkije vzgljadü malodogo Marxa, Moszkva, 1965; Marxist humanism, Science and Society, 1966.30.vol.3.): Márkus rekonstruálja Marx "antropológiáját" (Marxizmus és "antropológia", Az emberi lényeg fogalma Marx filozófiájában, Akadémiai Kiadó, 1966), elsősorban a fiatal Marx kézirataira támaszkodva (K. analizu "Economicszeszkij filozofskih rukopiszej", Fil.Nauki, 1961). Ez a rekonstrukció kísérlet Marx emberkoncepciójának, koherens elemeinek feltárására. Máig sem vesztett aktualitásából, amiről az is tanuskodik, hogy a világ számos nyelvére lefordították (pld. Antropologie und Marxismus, Hamburg, 1981). Márkus felfogása szerint Marx az embert, lényegét tekintve, munkavégző, tudatos társadalmi lénynak tekintette, akinek történeti fejlődése során két meghatározó vonása bontakozik ki, univerzalitása és szabadsága.

Márkus György a leghatározottabban szembeszáll a marxista filozófia dogmatikus, "terjedelmi", dial.mat-os felfogásával, sokat merítve kritikájában Lukács György Történelem és osztálytudat c. művének praxisfilozófiai koncepciójából (vö.: Viták és irányzatok a marxista filozófiában. Kortárs, 1968.7.).

Mind a polgári filozófia, mind pedig a fiatal Marx vizsgálata során Márkusnál előtérben állnak a gnoszeológiai kérdések, amelyek azonban nemcsak filozófiatörténeti elemzéseiben kapnak nagy hangsúlyt. Az észlelés és a pszichofizikai probléma (Magyar Filozófiai Szemle, 1968.2.) című tanulmánya egy klasszikus ismeretfilozófiai kérdést teljesen új és korszerű módon közelít meg. E cikk előzményének tekinthető Márkusnak az a törekvése, hogy régi dogmáktól mentesen, tudományos eredményekre építve értelmezze az anyag és a tudat hagyományos problematikáját (ld. Anyag és lélek - a materialista lélektan szempontjaiból, Világosság, 19612.; A marxista anyagfogalom egyes kérdéseiről, Magyar Filozófiai Szemle, 1962.1.). Legálább ennyire figyelemreméltók azok az írásai, amelyek a nyelv és a tevékenység összefüggéseit tárják fel (Language et production, Paris, 1982., angolul: Dordrecht, 1986).

Végezetül, de nem utolsósorban szólnunk kell arról, hogy Márkus György a budapesti Lukács-iskola tagjaként munkásságában nagy gyígelmet szentelt Lukács György kézíratos hagyatéka rekonstrukciójának, valamint a lukácsi filozófia kritikai analizésének. Nevéhez fűződik Lukács György 1910-11-ben írt Naplójának első olvasata, továbbá a heidelbergi művészetfilozófia és a heidelbergi esztétika kézíratainak gondozása (Heidelberger Philosophie der Kunst, Luchterhand, 1974; Heidelberger Asthetik, Luchterhand, 1974). Ezekhez a művekhez Márkus a fiatal Lukács kulturfilozófiáját részletesen elemző tanulmányt írt (magyarul vö.: A lélek és az élet: a fiatal Lukács és a "kultura" problémája, Magyar Filozófiai Szemle, 1973. 5-6.; ld. még: Lukács György kiadatlan esztétikájáról, Arion, 1972;

Lukács első esztétikája, Uj Symposion, 1986. 7-8).

Márkus György számos tanulmányában összekapcsolja, együtt elemzi Marx és Lukács filozófiáját. Különösen figyelemre méltó ebből a szempontból az elidegenedés fogalmának összehasonlító vizsgálata, amely felöleli az elidegenedés körüli viták történeti elemzését is (ld.: Entfremdung und Verdinglichung bei Marx und Lukács. In: Georg Lukács, Jenseits der Polemiken, Sendler, 1986). Márkus György, akárcsak több Lukács-tanítvány, erős kritikai fenntartásokkal fogadta Lukács utolsó filozófiai művét, az Ontológiát (Feljegyzések Lukács elvtársnak az Ontológiáról, Magyar Filozófiai Szemle, 1978.1.), vitába szállt az Ontológia "tükrözéseméleti maradványaival", valamint történetfilozófiájának determinista vonatkozásaival.

Befejezésül szeretnők hangsúlyozni, hogy Márkus György tudományos tevékenysége imponálóan konzekvens, s aligha lehetne felfedezni benne valamilyen törést, ami elválasztaná egymástól magyarországi, illetve külföldi munkásságának korszakait. Akadémiai külső taggá választását igen melegen ajánljuk.

Ancsel Éva s.k.
lev.tag

Pataki Ferenc s.k.
lev.tag

Név:	Egyed Ákos
Állampolgárság:	román
Születési idő, hely:	1929.november 25., Bodos
Tudományos cím:	a tudomány doktora, tud.főmunkatárs
Tudományterület:	Erdély ujkori társadalomtörténete
Munkahely:	a Román Tudományos Akadémia Kolozsvári Történettudományi Intézete
Levelezési cím:	3400 Cluj-Napoca, Al.Tineretului 2. Románia

Egyed Ákos jórészt töretlen uton járva ért el kiemelkedő eredményeket a jobbágyszabadság és az első világháború közötti erdélyi társadalmi viszonyok és változásai kutatásában. A politikai fejleményekre is kiterjeszkedve elemezte Háromszék kulcsfontosságú szerepét 1848-49-ben (kiváló monográfiája 1978-79-ben két kiadást is megért), illetve tanulmányok sorában a jobbágyszabadság kivívásának és végrehajtásának erdélyi fejleményeit. Alapozó jelentőségű "A megindult falu. Tallózás a régi erdélyi faluirodalomban (1848-1914)" című, 1970-ben megjelent forrásgyűjteménye, illetve "Falu, város, civilizáció. Tanulmányok a jobbágyszabadság és a kapitalizmus történetéből Erdélyben 1848-1914." című, 1981-ben megjelent kötete. 1975-ben kiadott, "A parasztság Erdélyben a századfordulón" c. munkájával és Magyarországon sajtó alatt lévő, a jobbágyszabadságot követő erdélyi kapitalista átrétegződéssel foglalkozó tanulmányával együtt, munkássága nyomán minden korábbinál mélyebben tárultak fel Erdély ujkori társadalomtörténeti folyamatai.

Pölöskei Ferenc s.k.
lev.tag

Szabad György s.k.
r.tag

III. MATEMATIKAI ÉS FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Név: Kuti Gyula
 Állampolgárság: USA
 Születési idő, hely: 1940., Budapest
 Tudományos cím: a fizikai tudomány doktora, egyetemi tanár
 Tudományterület: elméleti részecskefizika
 Munkahely: Kaliforniai Egyetem
 Levelezési cím: University of California, San-Diego
 Department of Physics, 13-019 LA
 JOLLA CA 92093, USA

Az anyagszerkezet kutatása a molekulák létének igazolásától kezdve századunkban sok létrafokon hatolt egyre mélyebbre. A világban lévő számtalan anyagforma néhány egyszerű konstituensből tevődik össze. Feladatunk az anyagokat ezekre felbontani, majd a szabad részecskékből sokféle anyagot a már megismert törvények szerint összerakni. A nukleáris részecsről megtudtuk, hogy azok kvarkokból tevődnek össze, de ezek nem szabadíthatók ki. Hogy a hetvenes-nyolcvanas években a kvark-kutatás frontvonalában amerikai és olasz fizikusokkal egyenranguan tartják számon a magyar kutatókat, az elsősorban Kuti Gyula kutató szellemének, önmegújító képességének és nevelői varázsának köszönhető. Tanítványai közül ma többen professzorok idehaza és a nagyvilágban. A század utolsó évtizedeinek talán legnagyobb kisugárzású és megbecsültségű olyan elméleti fizikusa, aki hazánk állampolgára. Feltétlenül méltó arra, hogy tekintélyével (alkalom adtán tanácsaival) Akadémiánkat a távolból is, itthontartózkodásai során pedig közvetlenül erősítse.

A nukleáris részecskék mélyén lapuló kvarkok empirikus "megpillantása" után (1969) Kuti Gyula és Victor Weisskopf dolgozták ki a proton és neutron első használható modelljét. (Itt Kuti Gyula neve nem csupán az ABC miatt van elöl.) Erre a tanulmányra 400-an hivatkoztak, ezért kapta meg az állami díjat. Már Budapesten építette ki a hetvenes években azt a kvantitatív proton-modellt, amely negatív térfogati energiájával és felületi feszültségével magába zárja a kvarkokat, és amelyet Budapesti Zsák néven tart számon a nemzetközi tudomány. A kvantumtérelmélet nemlineáris jelenségeinek matematikai tárgyalására a nagy számítógépek adtak lehetőséget, ezt elsők között ismerte fel Kuti Gyula, elsők közt alkalmazta ab initio kvark-számítások realisztikus eredményt adó elvégzésére. Nagyhatású volt két magyar munkatársával Budapestről publikált számítása, amely az atommagot alkotó protonok és neutronok szétolvadásának (kötetlen kvarkok folyadékává történő átalakulásának) hőmérsékletét határozta meg. Akadémiánk 1989-ben kiadott scientometriai kötete szerint nemzetközi visszhang szempontjából ez a tanulmány volt a magyar természetkutatás csúcsteljesítménye az 1981-1987 időszakban (1987-ig 244 idézettel). Kuti

Gyula tudományos munkáinak jegyzékét csatoljuk. Hivatkozásainak száma 1500 és 2000 között járhat. (Kuti Gyulát az MTA III. Osztálya többségi szavazással 1984-ben levelező tagnak ajánlotta. Már ekkor 1000-nél több idézet listáját nyújtottuk be.)

Kuti Gyula 1940-ben született Budapesten. A Petőfi Gimnáziumban érettségizett, az Eötvös Egyetemen szerzett kitüntetéses fizikus diplomát. Felsőoktatási Tanulmányi Érdeméremben részesült.

1968-ban védte meg egyetemi doktori, 1972-ben kandidátusi, 1975-ben akadémiai doktori disszertációját. 1970-ben nyerte el a Fizikai Szemle nivódiját, 1972-ben az Eötvös Társulat Novobátzky-díját, 1975-ben kapott állami díjat.

Tanulmányai befejezése óta az Eötvös Egyetem Elméleti Fizikai Tanszékén, Atomfizikai Tanszékén és a Központi Fizikai Kutatóintézetben dolgozott. Herder-ösztöndíjjal Ausztriában, vendégprofesszorként a Massachusetts Institute of Technology-ban, KFKI-CERN kooperációban a CERN-ben dolgozott, ez utóbbit már munkájának nagy számítógépkapacitás igénye tette szükségessé. A Cyber-szuperszámítógép kvark-rács-számításokra való felhasználása volt az egyik motiváció, amiért elvállalta a Kaliforniai Egyetem teljes professzori állását. Ehhez tartós külföldi tartózkodás és munkavállalás engedélyét kérte és kapta meg. Azóta is folyamatos kapcsolatban van itthon működő munkatársaival, pl. 1988-ban az Egerben tartott nemzetközi kvark-szeminárium egyik aktiv szervezője és irányítója volt.

Marx György s.k.
r.tag

Nagy Károly s.k.
r.tag

Pál Lénárd s.k.
r.tag

Szabó Ferenc s.k.
lev.tag

Kiss Dezső s.k.
r.tag

Lovas István s.k.
r.tag

Zawadowski Alfréd s.k.
lev.tag

Név:	Fuchs László
Állampolgárság:	USA
Születési idő, hely:	1924., Budapest
Tudományos cím:	a matematikai tud.doktora, egyetemi tanár
Tudományterület:	algebra
Munkahely:	Tulane University, LA USA
Levelezési cím:	u.a.

Fusch László kutatási területe algebra. Eddig 7 monográfiát írt és több mint 150 tudományos dolgozatot publikált.

Munkásságának hatása világviszonylatban kiemelkedően je-

lentős, kivált az Abel-csoportok, az értékelésgyűrűk feletti modulusok és a részben rendezett csoportok területén. Az ő nevéhez fűződik ezeken a területeken több kutatási ág megindítása és nevezetesen megoldatlan problémák megoldása. Az általa felvetett kérdések számos dolgozat kiindulópontját képezték. Nemzetközi elismertségét jelzi számos vendégprofesszori meghívása is, többszáz előadást tartott különböző egyetemeken meghívására világszerte, az utóbbi évtizedben Magyarországon is. Nevéhez fűződik erős algebrai kutatóbázis létrehozása Budapesten is. 1956-tól az Egyesült Államokba való távozásáig minden évben ajánlva volt akadémiai levelező tagságra.

Császár Ákos s.k. r.tag	Gécseg Ferenc s.k. lev.tag	Leindler László s.k. r.tag
Lovász László s.k. r.tag	Szőkefalvi-Nagy Béla s.k. r.tag	T.Sós Vera s.k. lev.tag
Szemerédi Endre s.k. r.tag	Tandori Károly s.k. r.tag	

(A részletes ajánlás, a dolgozatok listája a III.Osztályon tekinthetők meg.)

Név:	Grüner György
Állampolgárság:	USA
Születési idő, hely:	1943, Mosonmagyaróvár
Tudományos cím:	a fizikai tudomány doktora, egyetemi tanár
Tudományterület:	kísérleti szilárdtestfizika
Munkahely:	Dept.of Physics, Univ. of California, Los Angeles
Levelezési cím:	Dept. of Physics, Los Angeles, 9024 Ca, USA

Grüner György és Mezei Ferenc a magyar kísérleti szilárdtestfizikusok legkiemelkedőbb egyénisége. Grüner György világszerte igen jól ismert a szilárdtestfizika számos területén. A hig ötvözetek területén jelentős szerepe volt a koherens fizikai kép kialakításában, a különböző anyagcsaládok közötti hasonlóság felfedezésében. A csúszó töltés - és spin-sűrűség hullámok dinamikájához alapvető volt a hozzájárulása a transzport és optikai tulajdonságok vizsgálatával. A nehéz fermion rendszerekben munkatársaival tisztázta a soktest eredetű rezonanciák szerepét. Jelenlegi munkaterülete főként a magas hőmérsékletű szupravezetők területe, ahol a mikrohullámu ellenállást és az optikai tulajdonságokat vizsgálja különös tekintettel az alkalmazások lehetőségére.

Grüner György széles skálán mozgó kísérleti fizikus, akinek kiváló problémameglátása és érzéke van különböző anyagcsaládokban a hasonló viselkedések meglátására és azok méréssel való igazolására. Számos összefoglaló cikket irt, valamint is-

kolát alapított Magyarországon és az Egyesült Államokban egyaránt. Nagy szerepe volt és jelenleg is van a magyar szilárdtestkutatásokban. Rendszeresen hazalátogat ill. fogad magyar vendégkutatókat. Jelenleg a University of California, Los Angeles Szilárdtestkutató centrum igazgatója. Éveken át volt egy, a University of California Egyetemhez tartozó szilárdtestfizikai kutatócsoportnak vezetője Los Alamosban.

Megválasztásával a magyar kapcsolatai csak erősödnének, amelyekkel jelenleg is hozzájárul a magyar szilárdtestkutatásokhoz.

Sólyom Jenő s.k. Kroó Norbert s.k. Zawadowski Alfréd s.k.
lev.tag lev.tag lev.tag

Név: Aczél János
Állampolgárság: kanadai
Születési idő, hely: 1924., Budapest
Tudományos cím: matematikai tudomány doktora,
 egyetemi tanár
 a kanadai Royal Society tagja
Tudományterület: függvényegyenletek
Munkahely: University of Waterloo (Kanada)
Levelezési cím: University of Waterloo Ontario
 Canada, N2L3G1

1947-ben a Pázmány Péter Tudományegyetemen szerzett matematika-fizika szakos tanári oklevelet. 1947-ben doktorált Fejér Lipót és Riesz Frigyes tanítványaként. 1945-től 1948-ig díjtalanul gyakornok a budapesti Tudományegyetemen, 1947 és 1948 között a Vasas Szakszervezet Statisztikai Osztályának vezetője, 1948-tól 1950-ig a szegedi Tudományegyetemen tanársegéd, 1950 és 1952 között az NME Matematikai Intézetében tanszékvezető egyetemi docens, 1952-től a KLTE Matematikai Intézetében tanszékvezető docens, majd 1959-től 1965-ig tanszékvezető egyetemi tanár. 1952-ben kandidátusi, 1957-ben doktori fokozatot szerzett. 1959-ben az MTA Matematikai Szakbizottságának, 1960-ban az MM Matematikai Bizottságának lett tagja. A Bolyai János Matematikai Társulatban annak megalakulásától kezdve viselt funkciókat. 1964-ben külföldre távozott. 1 évig a Köln-i egyetem Matematikai Intézetében dolgozott, majd 1965-től a Waterloo-i (Kanada) egyetemen egyetemi tanár. Jelenleg is ezt a pozíciót tölti be. A 70-es évek közepén a kanadai Royal Society tagjává választották.

Aczél János kutatási területe a függvényegyenletek elmélete és alkalmazásai. Eredményeiről több mint 200 tudományos cikkben számolt be. S. Golabbal közösen irt "Funktionalgleichungen der Theorie der Geometrischer Objekte" (Varsó, 1966) c. monográfiája geometriai objektumok függvényegyenletek segítség-

gével történő meghatározását tárgyalja, nagyon gyenge regularitási feltételek mellett. "Lectures on Functional Equations and Their Applications" (Acad.Press, 1966) c. monográfiája a több szabad változót tartalmazó függvényegyenletek elméletének első teljes összefoglalása, mely számos saját eredményt tartalmaz. Daróczy Zoltánnal közös On measures of Information and Their Characterization (Acad.Press, 1975) c. monográfiája az információelmélet entrópia jellemzéseket foglalja össze. E területen Aczél János alapvető jelentőségű kutatásokat végzett. J.Dhombres-sal közösen írt "Functional Equations in Several Variables with Applications to Mathematics, Information Theory and to the Natural and Social Sciences" (Cambridge Univ. Press, 1989) c. könyve a függvényegyenletek újabb alkalmazásai mellett azok modern elméletét fejt ki.

Aczél János munkássága a függvényegyenletek teljes területét átfogja. Neve összeforrt a függvényegyenletekkel. Ez nem csak a tudományterületen elért széleskörű munkásságának hatása, hanem iskolateremtő és tudományszervező munkájának is eredménye. Debreceni működésének eredménye a KLTE Analízis Tanszékén működő 9 fős kutatócsoport. Waterloo-ban a Centre for Information Theory kutatócsoport alapítója és vezetője. Fő szervezője az International Symposium on Functional Equations évenként megrendezett szimposium-sorozatnak, amely jelenleg a 27. szimposiumnál tart. Alapítója az Aequationes Mathematicae c. folyóiratnak, mely a függvényegyenletek kutatásainak egyik fórumává vált.

Aczél János kapcsolata a hazai matematikával külföldre való távozása után sem szakadt meg.

Fentiek alapján javasoljuk Dr.Aczél János megválasztását a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává.

Császár Ákos s.k.
r.tag

Daróczy Zoltán s.k.
lev.tag

T.Sós Vera s.k.
lev.tag

Név:	Bollobás Béla
Állampolgárság:	angol
Születési idő, hely:	1943., Budapest
Tudományos cím:	a matematikai tudomány doktora, egyetemi professzor
Tudományterület:	kombinatorika
Munkahely:	Cambridge University, Anglia
Levelezési cím:	u.a.

Bollobás Béla fő kutatási területe kombinatorika, e témakör világviszonylatban jelentős egyénisége. Több mint 150 dolgozata és 5 könyve jelent meg. Ezek jelentős többsége kombinatorika, de lényeges publikációi vannak funkcionálanalízisben is. Kiemeljük az Extremal graph theory c. (Academic Press) és Random graphs c. (Academic Press) monográfiákat, amelyek nem-

zetközileg kiemelkedő hatásuak. Eredményei nagy mértékben járultak hozzá ahhoz, hogy az Erdős és Rényi által kezdeményezett véletlen gráfok elmélet ma a gráfelmélet egyik legkiterjedtebben vizsgált és legmélyebb eredményekkel rendelkező területe. Munkássága szervesen kapcsolódik más területen is a magyar kombinatorikai iskolákhoz, így például az extrémális gráfelméletben. Kombinatorikai iskolát hozott létre nemcsak Cambridgen, ahol 1971 óta dolgozik, hanem Baton Rouge-ban is, ahol ugyancsak professzori állásban van 1981 óta.

Lovász László s.k.
r.tag

Szemerédi Endre s.k.
r.tag

T.Sós Vera s.k.
lev.tag

Demetrovics János s.k.
lev.tag

IV. AGRÁRTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Név:	Rédei György
Állampolgárság:	USA
Születési idő, hely:	1921.junius 14., Bécs
Tudományos cím:	tanszékvezető professzor
Tudományterület:	klasszikus és molekuláris növénygenetika
Munkahely:	Missourii Egyetem, Mezőgazdasági Osztály
Levelezési cím:	University of Missouri, Department of Agronomy, Curtis Hall, Columbia Mo. 65211, USA

Fontos szerepe volt a magyarországi Triticale-program indításában, amely egyidőben világelső volt. Az Arabidopsist, mint a genetikai és biológiai vizsgálatok modellnövényét ő vezette be az Egyesült Államokban. A "Columbia wild" és az "Erecta" nevű vonalai nemzetközi standardnak számítanak.

Bemutatta az első - és ezidáig egyetlen - növényi biokémiai folyamatot 5 auxotróf mutáns lokusz segítségével. Felfedezte a plasztid differenciálódást szabályozó pirimidin "pathway"-t. Olyan gén-lokuszt fedezett fel, amely a mutabilitás gyakoriságát 10^6 -ra növeli. Elsőként igazolta a mitotikus rekombinációt a növényekben. Felfedezte a hosszú-nappalossággal összefüggő virágzás-beindulás negatív genetikai kontrollját és a fruktóz hatás mechanizmusát.

Bevezetett egy nagy hatékonyságu transzformációs- és egy mutagén és karcinogén anyagok kimutatására alkalmas módszert. A megaspóra-szelekcióra, a mutációs ráta pontos meghatározására is kidolgozott eljárásokat.

1990 április 3-án kapja meg a Missourii Egyetem legnagyobb, évente egy professzor számára átnyújtott "Sigma Xi Award"-ot, mely szintén hozzájárult ahhoz, hogy javasolják az Egyesült Államok Tudományos Akadémiájának tagságára is.

Király Zoltán s.k.
r.tag

Barabás Zoltán s.k.
lev.tag

Név:	Papp Endre
Állampolgárság:	angol
Születési idő, hely:	1896., Mindszentpuszta
Tudományos cím:	a mezőgazdasági tudomány kandidátusa
Tudományterület:	növénynemesítés
Munkahely:	nyugdíjas

Levellezési cím: Ryemill Lane, Feering, Essex,
Co5 9 SB

Papp Endre egyetemi tanulmányait Berlinben végezte, ahol örökléstani kutatásokkal foglalkozott. Egyetemi tanulmányai befejezése után Mindszentpusztán mint magán növénynemesítő dolgozott. E tevékenysége alatt kiváló szabadlevirágzású kukorica fajtaikat állított elő, amelyek a kor legkiválóbb kukorica fajtái voltak. A beltenyésztéses hibridkukorica nemesítést az 1930-as években kezdte, ez a munka Martonvásárra fejeződött be.

1949-től 1956-ig Martonvásáron dolgozott. Az általa előállított első magyar beltenyésztéses hibrid az Mv 5, 1953-ban kapott állami minősítést. Az első francia hibridet 4 évvel később, 1957-ben minősítették. Papp Endre által létrehozott kukorica beltenyésztett vonalak alkották évtizedeken át a magyar kukoricanevelés és -termesztés genetikai bázisát.

1956 után Angliában folytatta tevékenységét, de minden évben hazajárt, és rendszeresen támogatta a magyar kukoricanevelést. Papp Endre nemcsak a hazai hibridkukorica nemesítés és termesztés atyja, hanem élete 70. évtizedében az észak-európai kukoricanevelés igen eredményes művelőjeként tartja számon. A francia, svájci és a holland nemesítőkkel egyidőben esetenként azokat megelőzve, alkalmazta az európai flint és az amerikai korai dent genotípusok keresztezését. Kelvedon 33 hibridje jelentős és tartós siker volt Nyugat- és Észak-Európában.

Győrffy Béla s.k.
lev.tag

Kurnik Ernő s.k.
r.tag

V. ORVOSI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Név: Abel Lajtha
 Állampolgárság: USA
 Születési idő, hely: 1922.szeptember 22., Budapest
 Tudományos cím: a Jugoszláv Tudományos Akadémia tagja, a Páduai Egyetem diszdzdktora
 Tudományterület: neurokémia, biokémia
 Munkahely: Center for Neurochemistry
 Wards Island, New York 10035

Lajtha professzor Szent-Györgyi Albert tanítványa, aki Budapesten tanársegédje volt a Biokémiai Intézetben, amely kapcsolat Woods Hole-ban is folytatódott. 1950-től a Columbia Egyetemen dolgozott és 1971-től a New York-i Egyetem Pszichiátriai Tanszékének kutatóprofesszora. Az amerikai Center For Neurochemistry Intézetének 1995-ig igazgatója.

Személyében a modern neurokémia egyik megalapítóját tisztelhetjük, aki több mint 300 tudományos dolgozatot közölt és a Handbook of Neurochemistry (8 kötetes első kiadás, valamint 10 kötetes második kiadás) világsikert jelentett számára. Számítalan nemzetközi társaság alapító tagja. Az Amerikai Neurokémiai Társaság, és a Nemzetközi Neurokémiai Társaság elnöke. 1977-től folyamatosan, mint Research Foundation for Mental Hygiene elnökeként az amerikai közélet egyik legbefolyásosabb személyisége. A véragyagát, valamint az idegrendszeri megbetegedések neurokémiai alapjai témából megjelent 6 könyve, amelyek alapvető kézikönyveknek számítanak. Meg kell említeni, hogy Lajtha professzor Lajtha Lászlónak, a Kossuth díjas zezszerzőnek, a magyar népzene kutatás egyik kiemelkedő alakjának a fia. Magyarországhoz mindig baráti kapcsolatok fűzték, amelynek egyik jelentős megnyilvánulása, hogy intézetében évtizedek óta 2-3 magyar dolgozik ösztöndíjjal.

Vizi E.Szilveszter s.k.
 lev.tag

Antoni Ferenc s.k.
 r.tag

Név: F.F.Földes
 Állampolgárság: USA
 Születési idő, hely: 1910., Budapest
 Tudományos cím: Fellow of Royal College of Surgeons
 Tudományterület: aneszteziológia, klinikai farmakológia
 Munkahely: Albert Einstein College of Medicine, 111 East 210th Street, Bronx, N.Y. 10467.

Földes professzor a nemzetközi orvostudomány egyik kiemelkedő alakja. Pályafutása a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Biokémiai Tanszékén kezdődött. Tudományos munkásságát a klinikai problémák kísérletes biokémiai, farmakológiai megközelítése jellemezte. A modern aneszteziológia egyik megteremtőjének tekintik. Az amerikai Pittsburgh-i és New York-i tanszék vezetője volt.

A Nemzetközi Aneszteziológiai Társaság alelnöke, majd elnökeként működött közel egy évtizedig. 24 nemzetközi társaság tagja, többnek tiszteleti tagja. Több magas amerikai kitüntetés (pl. George Washington rend) tulajdonosa. Kiemelendő, hogy eddig 14 magyar orvosnak adott ösztöndíjat és segítette karrierjét. A szegedi Orvostudományi Egyetem diszdzektora.

Megjelent tudományos dolgozatainak száma több mint 500. Számtalan könyv szerzője és szerkesztője. "Enzymes in Anesthesiology" c. könyve (Springer Verlag) a legsikeresebb tudományos könyvek közé tartozik.

Legjelentősebb eredményei között kell említeni az egyik legfontosabb izomrelaxans, a succinylcholin első klinikai alkalmazását. Leírta a szervezeten belüli metabolizmusát plazmacholinesteráz enzim általi elbontását. Felfedezte a 2-chloroprocain gyors hidrolízisét és alacsony toxicitását, javaslatára vezették be a klinikai gyakorlatba. Kiemelkedő része munkásságának a cholinesteráze enzimmel kapcsolatos közleményei. Leírta az emberi szervezetben a két cholinesteráze megoszlását, gátlóinak hatás-szerkezeti összefüggését. Opiát receptor antagonistá naloخان emberen kifejtett hatásjellegének első leírója és első klinikai alkalmazója. Klinikai farmakológia számtalan új módszerének bevezetője, különösen az izomrelaxansok és kábítófájdalom csillapítók kutatása területén. A myasthenia gravis diagnosztikai tesztje rutin eljárássá vált. Enzimdefektusok és az izomellazító szerek használatával kapcsolatos problémák első leírója és szószólója.

1985-ben írta le a "priming principle" módszert, amely az izomrelaxansok használatának egy új elméleti és gyakorlati megközelítése és amely nagy visszhangot váltott ki a nemzetközi klinikai irodalomban. A neuromuscularis junctio pre- és posztzinaptikus befolyásolhatósága, a 4 aminopiridin hatás-módjának leírása legújabb kutatási eredményei közé tartozik.

Meggyőződésünk, hogy Földes professzor személyében a címre méltó külső tagot választanánk meg, aki nagy nemzetközi elismertsége mellett a magyar orvostudomány következetes pártfogója volt évtizedek óta.

Vizi E.Szilveszter s.k.
lev.tag

Petrányi Gyula s.k.
r.tag

Knoll József s.k.
r.tag

VI. MŰSZAKI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Név: Bélády László
 Állampolgárság: USA
 Születési idő, hely: 1928. április 29., Budapest
 Tudományos cím: Fellow of IEEE
 Tudományterület: számítógéptudomány
 Munkahely: Microelectronics and Computer Technology Corporation (MCC), Vice President
 Levelezési cím: 3500 West Balcones Center Drive Austin, Texas, 78759-6509, USA
 Telefax: /1-512/-338-3899

Bélády László 23 éven keresztül volt az IBM T.J.Watson kutató laboratóriumának egyik vezető szoftver irányítója. Részt vett az első virtuális gép építésében és az első közhasznú időosztásos rendszer kialakításában. 1983-ban Citation Index Classic minősítést kapott, mint a legjobban hivatkozott szoftver kutató. Egyetemi pályafutása során New York-i Politechnikum-on oktatott. Berkeley-ben és a londoni Imperial College-ban, a Texas-i Austin-i egyetemen, mindenütt kiemelt pozíciójú kutatóként, 1986 óta a Számítástudományi Kutatási Tanács igazgatója, amely az észak-amerikai egyetemek vonatkozó tevékenységét koordinálja. 1980-83-ig az IEEE Transactions on Software Engineering főszerkesztője.

1990-ben megkapta a Warnier Prize for Excellence díjat.

Élete végig követi és szorosan összefügg a számítógéptudomány megszületésével és egész mai fejlődésével. Azok közé a nagyon kevesek közé tartozik, akik ebben a lélegzetelállító fejlődésben sohasem ragadtak le egyes lépcsőfokokon, hanem szinte az összes új terület megszületésénél vezető szerepet játszottak (pl. virtuális memória kezelése, operációs rendszerek, software engineering, asszociatív memóriák, számítógépes grafika, nagy megbízhatóságu rendszerek, szimbólikus technikák, csoportos emberi tevékenységek számítógépes eszközei, rendszerintegrációs technikák, stb.)

Bélády rendszeresen látogat haza és ad tanácsokat a magyarországi munka során.

Bélády jelenleg egy olyan, kizárólag kutatással foglalkozó uttörő szervezetnek egyik szellemi vezetője, amely a számítástudomány legújabb távlati irányait szolgáltatja az Egyesült Államok vezető cégeinek és egyéb kutatószerveinek (MCC).

Csibi Sándor s.k.
 r.tag

Vámos Tibor s.k.
 r.tag

Név: Hottovy Tibor

Állampolgárság: svéd

Születési idő, hely: 1923.szeptember 15., Budapest

Tudományterület: urbanisztika, informatika

Tudományos cím: társasági és szövetségi tagságok, címek:
 Sallskapet Riksdagsman och Forskare, Rifo, Stockholm
 The Swedish Association of Members of Parliament and Researchers;
 Svenska Arkitekters Riksförbund, SAR, Stockholm
 The National Association of Swedish Architects;
 Föreningen för Framtidsstudier, FFS, Stockholm, Alapító tag
 Swedish Association of Future Studies;
 Nordiska Bygghforskningsorganens Samarbetsgrupp, NBS - S.
 Nordic Building Research Cooperation Group;
 World Future Society, Washington, - svédországi koordinátor;
 International Council for Building Research Studies and Documentation, CIB, Rotterdam. Working Commissions;
 World Future Study Federation, WFST, Hawaii

Munkahely: Svéd Állami Építési Kutatóintézet

Levelezési cím: Makrillvägen 16
 181 31 Lidingö - Sweden

Hottovy Tibor építészmérnök, a Svéd Állami Építési Kutatóintézet tudományos tanácsadója, és a Nemzetközi Jövőkutatói Szövetség Vezetőségének tagja.

Átfogó, igen nagy nemzetközi figyelmet s reflexiót kiváltó munkája - a "Future Cities and Information Technology" - (az említett Kutatóintézet kiadásában jelent meg, 1988-ban) a VÁROS jövőjét, fejlődését - fejlődésének ok-okozati összefüggéseit, tendenciáit egészen új aspektusból közelíti meg; ám ez az unikalitás nagyon is megalapozottnak tűnik.

Hottovy Tibor az urbanisztika jövő kutatása területének - az információelmélet - az információ haladás - és az építészet - az építészeti fejlődés - összefüggéseinek ismert és elismert nemzetközi hírű kutatója; amerikai, európai és japán egyetemeken több kurzusának meghívott előadója. A magyar építészeti kutatással évtizedek óta kapcsolatban áll, s a magyar természettudósok és műszaki kutatók elmúlt években szervezett mindkét világtalálkozóján részt vett és előadást tartott. A World Future Study Federation ez év májusa végén Budapesten lesz, - e kongresszuson Hottovy Tibor is tevékenyen részt vesz.

Az egész épített környezet - s ezen belül a VÁROS jövője olyan társadalmi - politikai - szociális - kulturális - civilizációs - technikai "kérdőjeleket" rajzol e jövőt kutatók elé, amely kérdőjelek megválaszolása (s e válaszok helyessége, értéke, igazsága) az emberiség jövőjére meghatározó fontosságú. Nem véletlen tehát, hogy Hottovy Tibor TAGSÁGÁT - az aláírókon kívül - az MTA Építészettörténeti és Elméleti Bizottsága, valamint az Építéstudományi Bizottság egyaránt javasolja.

Finta József s.k.

lev.tag

Szabó János s.k.

r.tag

Név:	Óry Huba
Állampolgárság:	NSzK
Születési idő, hely:	127.julius 16., Arad
Tudományos cím:	Prof.Dr.Ing., Dr.Hc.
Tudományterület:	űrhajózás, repülés, szerkezetek mechanikája
Munkahely:	Rhein Westfalische Technische Hochschule Institut für Leichbau
Levellezési cím:	D-5100 Aachen, Wöhner str.7. NSzK

Óry Huba 1949-ben a Budapesti Műszaki Egyetemen szerezte gépészmérnöki oklevelét. 1957-ig a BME Repülőgépek Tanszékén dolgozott tanársegédi, ill. adjunktusi beosztásban. Az oktatással párhuzamosan széles körű repülőgéptervezési, repülés-mechanikai, aerodinamikai ismereteket szerzett, részt vett a korabeli hazai vitorlázó repülőgépek tervezésében és ellenőrző méréseiben.

1957-62-ig Franciaországban a Sud Aviation, majd 1962-től NSzK-ban a brémai volt Focke-Wulf repülőgépgyárban volt vezető tervező. Korán bekapcsolódott a nyugateurópai űrkutatási program végrehajtásába.

Óry Huba nemzetközileg elismert, kiemelkedő eredményeket ért el az igen vékonyfalú (un. hártya-szerkezetek) stabilitása és dinamikája területén végzett kutatásaival. Nevéhez fűződik a szerkezetek mechanikájában igen előnyösen használható hibrid számítási eljárás (numerikus eljárás és differenciál egyenlet kombinálása) kidolgozása.

1978-ban kinevezték az aacheni egyetemen az Inst. für Leichtbau vezetőjének. E minőségében Kármán Tódor munkásságának folytatója. Egyetemi tanári tevékenysége mellett továbbra is részt vesz űrkutatási feladatok előkészítésében.

Több tudományos kitüntetés tulajdonosa, a Nemzetközi Űrhajózási Akadémia tagja, részt vesz az ICAS vezetésében. Igen

gyümölcsöző kapcsolatot épített ki a BME és az Aacheni Műegyetem között. A BME 1986-ban tiszteletbeli doktorrá avatta.

Lévai András s.k.
r.tag

Michelberger Pál s.k.
lev.tag

Név: Schey János
 Állampolgárság: USA
 Születési idő, hely: 1922.december 19., Sopron
 Tudományos cím: a műszaki tudomány kandidátusa, a stuttgarti egyetem diszdzoktora (1987), és a National Academy of Engineering in Washington tagja
 Tudományterülete: a fémek képlékeny alakítása, különös tekintettel a tribológiára
 Munkahely: Department of Mechanical Engineering at the University of Waterloo in Ontario, Canada
 Levelezési cím: Department of Mechanical Engineering University of Waterloo Ontario, Canada

Schey János 1922-ben Sopronban született és ott szerzett kohómérnöki oklevelet 1946-ban. A Soproni Egyetem Kohómérnöki Karán, a Kohógéptani Tanszéken a Geleji iskola egyik kiváló tanítványaként már itthon is eredményesen dolgozott. 1952-ben a tudomány kandidátusa címet nyerte el.

1956 óta él külföldön, előbb Angliában, majd az USA-ban és Kanadában. Szűkebb szakterületén, a szerszám és a munkadarab közötti surlódás kérdéseiben, elismerten a legkiválóbb szakértő. Két könyve a legismertebb az egész világon e területen (Metal Deformation Processes: Friction and Lubrication és a Tribology in Metalworking: Friction. Lubrication and Wear).

Munkája elismeréseként 1981-ben választották a National Academy of Engineering in Washington tagjának, majd 1987-ben a stuttgarti egyetemen diszdzoktorrá avatták.

Prohászka János s.k.
r.tag

Michelberger Pál s.k.
lev.tag

Név: Sebestyén Gyula
 Állampolgárság: magyar, Hollandiában él
 Születési idő, hely: 1921.november 12, Debrecen
 Tudományos cím: a műszaki tudomány doktora (1966)

Tudományterület: építés iparosítás, új technológiák, matematikai módszerek az építésszervezésben

Munkahely: CIB (International Council for Building Research, Studies and Documentation)

Levelezési cím: 10 Rotterdam, 3069. AT
OMMOORS VEEN MOS 33
THE NETHERLANDS

Az Építéstudományi Központ (később ÉTI) egyik alapítója: 1947. Az Építéstechnikai és Építésgazdasági Iroda (később: ÉGSZI) alapítója: 1957. ÉVM miniszterhelyettes 1965-1968. Építéstudományi Intézet igazgatója 1968-80. A Nemzetközi Építéskutatási Tanács (CIB) elnökségi tagja, majd elnöke 1965-1974 és 1980 óta főtákar, Rotterdamban. Magyar állampolgár.

1950 és 1980 között MTA bizottságok tagja. MTA és Mérnöki Továbbképző Intézeti előadásainak tárgya: korszerű matematikai módszerek alkalmazása és technológiák.

A műszaki tudomány doktora. A BME (másodállású) professzora. KB. 400 publikációja megjelent. Nagypaneles építéssel és könnyűszerkezetes építéssel foglalkozó könyveit kiadták angol, német, orosz, japán, cseh nyelven.

Számos nemzetközi konferencia előadója. A bolognai egyetem vendégprofesszora. Előadott az USA-ban, a Stanford egyetemen és az M.I.T.-n. Nagypaneles építés c. könyvét (angolul) több külföldi egyetemen tan-segédanyagként használják.

A CIB (és 40 bizottsága) az építéstudomány legátfogóbb és legrangosabb nemzetközi szervezete és Sebestyén Gyula több területen nemzetközileg elismert munkásságot fejt ki.

A magyar építéstudományt és építőipart 1980 óta is gazdag tapasztalataival állandóan támogatja. Legutóbb 1990. januárban tartott a KÖHÉM-ben előadást a Közös Piac építési minőségsszervezési új módszereiről kb. 50 magyar szakembernek.

Számos amerikai és angol Who's Who és International Biographies kiadványban szerepelnek adatai.

Finta József s.k.
lev.tag

Szabó János s.k.
r.tag

VII. KÉMIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Név: Bodánszky Miklós
 Állampolgárság: USA
 Születési idő, hely: 1915., Budapest
 Tudományos cím: professzor, akadémikus
 Tudományterület: organikus kémia, peptidkémia
 Munkahely: Case Western Reserve University,
 Cleveland
 Levelezési cím: 1 Markham Road, NJ 08540, USA
 Princeton

Bodánszky Miklós a peptidek kémiájának, s azon belül a peptidszintézisnek meghatározó tudományos személyisége. Nevéhez fűződik a modern peptidkémia máig is alkalmazott legfontosabb szintetikus módszerének a p-nitrofenil aktiv észteres kapcsolatának felfedezése és kidolgozása, majd alkalmazása számos polipeptidhormon szintézisében.

Az Egyesült Államok e szakterületen alapított kitüntetésének, az Alan Pierce Awardnak első tulajdonosa (1977), a Case Western Reserve University (Cleveland) és a Princeton University professzora, jelenleg már nyugállományban. Számos könyv, legújabban egy amerikai tankönyv (Practical Textbook of Peptide Chemistry) szerzője. Tudományos munkássága akadémikusi színvonalú.

A magyar kémikusokkal gyümölcsöző kapcsolatot tart, laboratóriumaiban azok mindig szívesen látott vendégek, dolgozataikra műveiben rendszeresen hivatkozik, tudományos tevékenységüket támogatja.

Medzihradszky Kálmán s.k.
 lev.tag

Szántay Csaba s.k.
 r.tag

Név: Angyal István János
 Állampolgárság: ausztrál
 Születési idő, hely: 1914., Budapest
 Tudományos cím: Dr., egyetemi tanár, az Ausztrál
 Tudományos Akadémia tagja
 Tudományterület: szerves kémia
 Munkahely: The University of New South Wales,
 Sydney
 Levelezési cím: School of Chemistry, P.O.Box 1.
 Kensington N.S.W. 2033, Australia

Angyal István professzor Zemplén Géza mellett készítette doktori munkáját (1937-ben avatták). Ez a munkája a Berichten Zemplén-Csűrös-Angyal: Über Benzylierte Derivate des Lavoglucosans und der Glucose címen jelent meg.

Zemplén mellett alapozódott meg az a szénhidrátkémiai munkássága, ami végigkísérte Angyal professzor tudományos tevékenységét. 1940-ben vándorolt ki Ausztráliába, ahol a New South Wales University-re került. Ott 1960-tól professzor, majd a School of Chemistry vezetője. 9 éven át a Természettudományi Kar dékánja is volt.

Munkássága a szerves kémia egyéb területein is alapvető: inozitolok és cukrok kémiája, konformációs analízis; az általa kimunkált Sommelet-reakció, a heterociklikus aminok kémiája. Uttörő volt ténykedése az NMR spektroszkópia szerves kémiai területén is. Több mint 200 eredeti közleménye van.

Az Ausztrál Tudományos Akadémiának 1962-től tagja; tulajdonosa az Order of the British Empire kitüntetésnek (1977), az Ausztrál Kémiai Társaság H.G.Smith, valamint Archibald D. Olle díjának, 1980-ban ő volt Haworth Memorial Lecturer (Chemical Society), és 1987-ben Hudson Memorial Lecturer (American Chemical Society).

A világ számos egyetemén (Berkely: Univ.of California, London: Imperial College; Oxford Univ.; Univ.of Grenoble; ETH-Zürich) volt vendégprofesszor.

Rendszeres kapcsolatot tart magyar kutatókkal (sokat segít az ausztrál-magyar kémiai tudományos kapcsolatok kiépítésében), az utóbbi időszakban rendszeresen látogatott Magyarországra és tartotta előadásait.

Holló János s.k.
r.tag

Szántay Csaba s.k.
r.tag

Lempert Károly s.k.
r.tag

Beck Mihály s.k.
r.tag

Pungor Ernő s.k.
r.tag

Név:	Horváth Csaba
Állampolgárság:	USA
Születési idő, hely:	1930., Szolnok
Tudományos cím:	Ph.D.fizikai kémiából magna cum laude (1963) Johann Wolfgang Goethe Universität Frankfurt/Main
Tudományterület	kromatográfia
Munkahely:	Department of Chemical Engineering Yale University
Levelezési cím:	P.O.Box 2159 New Haven, Connecticut 06520 USA

Horváth Csaba elsősorban a kromatográfiában ért el eredeti, nagyhatású és kimagasló eredményeket, bár hatékonyan tevékenykedett az alkalmazott enzimológiában is. Legnagyobb hozzájárulása a kromatográfia fejlődéséhez a nagyhatékonyaságú folyadék-kromatográfia (HPLC) kifejlesztése volt. Nincs kétség a tekintetben, hogy Horváth Csaba volt az első, aki kifejlesztette a modern folyadék-kromatográfia (HPLC) rendszerét: a megfelelő kolonnákat, tölteteket és detektorokat a maga egységében és igazolta, hogy az ilyen rendszer működési sebessége és elválasztóképessége megfelel a gázkromatográfiában szokásos követelményeknek és ezen felül alkalmas nem-illékony anyagok szétválasztására is. Nagyon fontosak azok a munkái, amelyek peptidek és fehérjék kromatográfiájával foglalkoznak hidrofob álló fázison. Horváth Csaba nem csak az elméletét dolgozta ki ennek a kromatográfiának, amelyet az jellemez, hogy a mozgó fázis polárosabb, mint az álló fázis, hanem új fázisokat is állított elő. Horváth Csaba a biotechnológia professzora a Yale Egyetemen. A biotechnológia mindkét nagy területén aktív: az enzimkatalizált reakciók éppúgy érdeklik, mint a reakciótermékek szétválasztási problémái. Ez utóbbi területen ismét uttörő munkát vállalt magára, azt ajánlja, hogy a kiszorításos kromatográfiát használjuk biokeverékek szétválasztására. Ugy lát-szik eddigi elméleti és kísérleti eredményei alapján, hogy a kiszorításos működtetés forradalmasítja a preparatív kromatográfiát.

Horváth Csaba tevékenységében jelentős szerepe van az anyaországgal való kapcsolatnak. Több előadást tartott Magyarországon. Több magyar szakember dolgozott laboratóriumában, és velük közös közlemények jelentek meg.

A Yale egyetemen számos magyar szakembert fogadott, akik ott előadásokat tartottak.

A nemzetközi közvélemény elismeréssel fogadta Horváth Csaba munkásságát és számos kitüntetésben részesítette. Így megkapta a Cvet Díjat, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Kromatográfiai Emlékéremmel tüntette ki, a Dal Nogare Díj, a Humboldt Díj (NSzK) és az Amerikai Kémiai Egyesület Kromatográfiai Aranyérmének birtokosa.

Görög Sándor s.k.
lev.tag

Markó László s.k.
r.tag

VIII. BIOLÓGIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Név:	Orlóci László
Állampolgárság:	kanadai
Születési idő, hely:	
Tudományos cím:	full professor
Tudományterület:	teoretikus ökológia (vegetáció- tan)
Munkahely:	University of Western Ontario
Levelezési cím:	Department of Plant Sciences, Univ. Western Ontario, LONDON, Ontario N6A 5B7 (Phone: 5 196613763)

Orlóci László a teoretikus vegetáció-tan nemzetközi elismertségű vezető szakembere. A Soproni Erdőmérnöki Egyetemen végzett majd Kanadában telepedett le, hogy először Vancouverben, a jónevű Krajina prof. mellett fejlessze ismereteit. A kvantitatív vegetáció-elemzésre döntő impulzusokat 1963-64. évi angliai útja során kapott. Mesterein is túltéve, a szakágnak szinte egy csapásra jól ismert specialistájává lépett elő azzal, hogy számítógépre alapozott igen hatékony sokváltozós statisztikai módszereket, elsősorban klasszifikációs eljárásokat fejlesztett ki. A hatvanas évek második fele az az időszak, amely a vegetációkutatás új arculatának kiformálásával máig ható megújulást hozott és elmondható, hogy Orlóci ehhez fontos közlemények egész sorával alapvetően járult hozzá. Ilyen kruciális munkája: Geometric models in Ecology (J.Ecol. 1966), amellyel a Current Contents szerint 1982-ben az ökológiai Citation Classics közé lépett. További nagyhatású közkezen forgó művei: Multivariate Analysis in Vegetation Research 1975, 1978, Junk; továbbá Orlóci - Rao - Stiteler (eds.): Multivariate Methods in Ecological Work, 1979, Fairland. A hetvenes évek elején nevéhez fűződik az International School of Vegetation Science megszervezése és a szakág egyik internacionális központjának kiépítése a trieszti egyetemen. Ugyanilyen nemzetközi hatású lépés a Coenoses c. folyóirat létrehozása a nyolcvanas évek közepén, amelynek ő a főszerkesztője.

A hazai politikai olvadással párhuzamosan Orlóci László is közeledett a hazai ökológiához: megélénkültek személyi kapcsolatai, intézete (London, Ontario) megnyitott a magyar kutatók előtt (Ph.D. témavezetést is beleértve). Az együttműködést közös kanadai - magyar - olasz rendezvények is jelzik. Fontos momentum, hogy nyomon követi sőt jól ismeri a hazai novum-okat és nivós fórumokon propagálja is azokat.

Nem csak a hazai ökológiának, hanem az egész biológiának is nagy nyereségévé válna, ha a világszerte nagytekintélyű, ma is igen aktív Orlóci Lászlót a magyar Akadémia külső tagjának tudhatná.

Zólyomi Bálint s.k.
r.tag

Fekete Gábor s.k.
lev.tag

Név: Ács György
 Állampolgárság: USA
 Születési idő, hely: 1923. augusztus 14., Dunaszerdahely
 Tudományos cím:
 Tudományterület: molekuláris biológia (biokémia, virológia)
 Munkahely: Mount Sinai School of Medicine,
 Department of Biochemistry, BOX 1020
 One Gustav Levy Place
 New York, N.Y. 1033 USA
 Levelezési cím: u.a.

Ács György 1956 óta dolgozik az USA-ban és uttörő szerepet játszott és játszik a biokémiai-molekuláris biológiai kutatásban. Gyakorlatilag minden évben részt vesz magyar tudományos rendezvényeken és nagyon sokat tett magyar kutatók amerikai útjának megvalósításáért és a kapcsolatok fejlesztéséért.

Eredményei: Elsőként mutatta ki, hogy a fehérjeszintézis során az aktivált aminosav észterkötéssel kapcsolódik a tRNS-hez a peptidkötés képződése előtt és minden aminosav legalább egy specifikus tRNS-hez kapcsolódik. Elsőként mutatta ki, hogy a mRNS, töltött tRNS és a 40S riboszóma alegység ternár komplex a fehérje szintézis prekurzora. Elsőként mutatta ki, hogy a hormon indukált fehérje szintézist RNS szintézis előzi meg, és ennek az RNS-nek féléletideje hosszabb, mint a bakteriális mRNS-é. Elsőként mutatta ki a plazminogén aktivátorok immunológiaiailag különböző formáit.

A nukleinsav metabolizmus terén elsőként mutatta ki nukleozid analógok (antibiotikumok) hatását a folyamatra, felfedezte a reovírusok különleges replikációs ciklusát és kimutatta, hogy a DNS hipometilációja fokozott génexpresszióval jár szövetkulturában.

Elsőként mutatta ki, hogy megfelelő szövetkultúra vonalon a transzfektált sejtek fertőző hepatitis B virust termelnek.

Nemzetközileg elismert kutatási eredményei és a magyar-amerikai tudományos kapcsolatok fejlesztése terén végzett munkája alapján javasoljuk, hogy az MTA Ács Györgyöt külföldi taggá válassza.

Starub F. Brunó s.k.
 r.tag

Dénes Géza s.k.
 r.tag

IX. GAZDASÁG- ÉS JOGTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Név: Kiss, Alexandre Charles
 Állampolgárság: francia
 Születési idő, hely: 1925. június 2., Budapest
 Tudományos cím: secretaire général
 Tudományterület: nemzetközi közjog
 Munkahely: Institut International des Droits de l'Homme
 Levelezési cím: 1 Quai Lézay-Marnésia 67000 Strasbourg

Ösztöndíjasként került a II. Világháború után Franciaországba, ahol a CNRS kutatójaként, 1971-től kutatási igazgatóként nagy tekintélyt vívott ki magának a nemzetközi közjog területén. 1962-1972 között szerkesztette a "Répertoire de la pratique française en matière du droit international public" köteteit, 1972-82 között pedig a Strasbourgban létesült "Centre de Recherches sur l'URSS et les pays de l'est" igazgatójaként a kelet-európai országok helyzetéről áttekintést adó "Annuaire"-t. Jelentős tevékenységet fejtett ki mint a René Cassin Fondation igazgatója és az Emberi Jogok Nemzetközi Intézetének (Strasbourg) főtíkára. Az emberi jogok problémaköre mellett érdeklődésének fő területe a környezetvédelem joga. E tárgyban írott fő munkája: Survey of Current Developments in International Environmental Law 1976. A Strasbourg központú Nemzetközi Környezetvédelmi Tanács elnöke. A magyar tudományos élettel szoros kapcsolatot tart fenn. A magyar szakembereket rendszeresen bevonja a René Cassin Fondation tevékenységébe, fiatal magyar kutatóknak számos esetben biztosított ösztöndíjat.

Kovács István s.k.
 r.tag

Herczegh Géza s.k.
 lev.tag

Név: Balassa Béla
 Állampolgárság: USA
 Születési idő, hely: 1928, Budapest
 Tudományos cím: Ph.D.
 Tudományterület: közgazdaságtudomány
 Munkahely: Jones Hopkins University
 Levelezési cím: 2134 Wuomine Avenue
 Washington D.C. USA

Balassa Béla a mai világgazdaság, a gazdasági fejlődés és a nemzetközi gazdasági együttműködés elméleti és gyakorlati kérdéseinek kutatásában végzett úttörő munkát. Mintegy 60 könyve és sokszáz folyóiratcikke jelent meg. Kiemelkedően fontos szerepet játszott a magyar gazdaság problémáinak elemzésében, a fejlődés útjainak, alternatíváinak felvázolásában. Igen sokat tett Magyarországi érdekében tudományos és gyakorlati téren egyaránt.

Munkásságának jelentős része a fejlődő világ és különösen az ujonnan iparosodott országok kutatásához kapcsolódik. A Világbank keretében végzett gyakorlati munkássága is kiemelkedő fontossága.

Simai Mihály s.k.

r.tag

Csikós-Nagy Béla s.k.

r.tag

Nemesi Endre s.k.

r.tag

Nemesi Endre s.k.

r.tag

X. FÖLD- ÉS Bányászati Tudományok Osztálya

Név: Rybach László
 Állampolgárság: svájc
 Születési idő, hely: 1935. április 1., Sopron
 Tudományos cím: a tudomány doktora (Dr. Sc. nat)
 Tudományterület: földtudomány (geofizika)
 Munkahely: Eidgenössische Technische Hochschule
 Levelezési cím: ETH, Institut für Geophysik
 Höggerberg (HPI)
 CH-8093 Zürich (Schweitz)

Rybach László egyetemi tanulmányait a Soproni Bányamérnöki Főiskolán kezdte el és a Zürichi Műszaki Főiskolán (ETH) fejezte be. Ugyanott szerezte meg egyetemi doktorátusát (1959-1962). Az 1965-66 években "post-doctoral fellow"-ként dolgozott a Rice Egyetem (Houston, USA) Geológiai Tanszékén. 1980 óta az ETH Geológiai Tanszékének professzora. Zürichi oktatási tevékenysége mellett rendszeresen hívják vendégoktatónak (Bern, Pisa, Triest és az USA több egyeteme).

Geotermikus kutatásai nevét világszerte ismertté tették. Számos tudományos dolgozatán kívül három alapvető fontosságú geotermikus monográfia szerkesztője és társszerzője. Három szakmai világlap szerkesztőbizottsági tagja, több európai tudományos bizottság vezetőségi tagja. Svájci illetve EKG tudományos testületi tagságai közül a geotermikus energiatermelést koordináló és az atomerőművek biztonságos működését és a radioaktív hulladékok megfelelő elhelyezését felügyelő bizottságok emelhetők ki.

Az utóbbi két évtizedben a magyar tudományos élettel folyamatos, aktív kapcsolatot tart fenn. Segítségével hiteles és gyors értesülésekhez jutunk olyan eredményekről, melyek hazai feladataink megoldásában is alapvető fontosságúak.

Rybach László megbízható, segítőkész és nagy tudású ember, akinek kiemelkedő érdemei vannak a magyar tudomány támogatásában és nemzetközi jelentőségének növekedésében. Ezt elismerve választották 1989-ben a "Magyarok szerepe a világ természettudományos és műszaki haladásában" konferencia egyik külföldi diszelnökének. Személyében a X. Osztály és általában az MTA olyan aktív, nemzetközileg elismert külső tagot nyerne, aki munkájával érdemben járulhat hozzá a magyar tudomány fejlődéséhez.

Nemecz Ernő s.k.
 r.tag

Mészáros Ernő s.k.
 lev.tag

Név:	Zoltai Tibor
Állampolgárság:	USA
Születési idő, hely:	1925., Győr
Tudományos cím:	professzor
Tudományterület:	ásványtan
Munkahely:	University of Minnesota
Levelezési cím:	Department of Geology and Geophysics, University of Minnesota, Minneapolis MN 55455 (612) 624-7370

Zoltai Tibor egyetemi tanulmányait a budapesti Műszaki Egyetemen kezdte (1944), majd Grazban, a párisi Sorbonne-on, a torontói egyetemen folytatta és a Ph.D.-t az MITn 1959-ben szerezte meg. Ugyanitt kutató (research associate) majd a mai napig professzor az University of Minnesota geológiai és geofizikai departmentjén, amelynek 1963-71 között department chairmanje. Számos amerikai és nemzetközi társaság tagja.

Nemzetközileg figyelmet keltő és méltányolt kutató munkát a porfelvételi röntgendiffrakció elméleti számítása, szilikát és szulfid ásványok kristálykémiájának és szerkezetének meghatározása, az ásványok szerkezeti alapon történő osztályozása terén végzett. Jelenleg a szálak (azbesztiiform) ásványok felületi szerkezetével, az ebből következő feltűnő mechanikai szilárdságnövekedés jelenségével foglalkozik. Elsőként mutatta ki scanning tunneling microscope diagramok számítógépi értelmezésével whisker szénszálak felületi atomjainak gyémánt-szerkezet típusu elrendeződését. A szálak szerkezetű anyagok egészére gyakorolt hatásával (tüdőrák előidézése) is behatóan foglalkozik.

Megemlítjük Mineralogy c. tankönyvét, amelyet jelenleg világszerte e tárgykörben egyik legjobbnak tartanak és számos nyelvre lefordították.

Zoltai Tibor a 60-as évek óta egyre intenzívebb kapcsolatban van a hazai tudományos élettel, többszöri látogatása alkalmával számos tudományos előadást tartott és érdemeinek elismeréseként 1989-ben a miskolci Nehézipari Egyetem is díszdoktorrá avatta.

Nemecz Ernő s.k.
r.tag

Mészáros Ernő s.k.
lev.tag

9.sz.melléklet

Összefoglalás a beérkezett és a megszavazott
tiszteleti, illetve külső tagajánlások számá-
nak osztályonkénti megoszlásáról

Osztály	Tiszteleti tag		Külső tag	
	Beérkezett	Megszavazott	Beérkezett	Megszavazott
I.	-	-	4	4
II.	1	1	7	7
III.	4	4	9	5
IV.	-	-	3	2
V.	3	2	5	2
VI.	-	-	5	5
VII.	2	2	7	3
VIII.	4	4	4	2
IX.	3	3	2	2
X.	4	4	2	2
ÖSSZESEN:	21	20	48	34

Hozott anyagról sokszorosítva

9019374 MTA Sokszorosító, Budapest. F. v.: dr. Hécsey Lászlóné

